วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 183-216

ความไม่มั่นคงภายใต้นโยบายการส่งเสริมความมั่นคงภายในปากีสถานระหว่าง ค.ศ. 2015-2017: กรณีศึกษาโครงการแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน[1]

จุลพัชร เอกวัฒน์[2] และชูเกียรติ พนัสพรประสิทธิ์[3]

Received: January 9, 2020
Revised: March 27, 2020
Accepted: April 23, 2020

บทคัดย่อ

ปากีสถานประสบกับปัญหาความมั่นคงภายในประเทศจำนวนมาก ซึ่งทุกรัฐบาลพยายามจัดการกับปัญหาความมั่นคงมาโดยตลอดแต่ก็ไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ปัญหายังคงยืดเยื้อ ใน ค.ศ. 2015 ปากีสถานพยายามส่งเสริมความมั่นคงโดยการร่วมมือกับจีนสร้างแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน (China-Pakistan Economic Corridor: CPEC) เพื่อส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศอย่างกว้างขวาง แต่ปากีสถานกลับต้องเผชิญกับการต่อต้าน CPEC จนก่อให้เกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศมากยิ่งขึ้น จึงเกิดคำถามสำคัญว่าทำไมความพยายามในการส่งเสริมความมั่นคงของปากีสถานกลับนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน ซึ่งจากการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เอกสารของทางการปากีสถานและจีนรวมทั้งหนังสือและบทความวิชาการเมื่อนำมาวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง (Insecurity Dilemma) พบว่ากลุ่มชาวบาลูช (Baloch) รู้สึกไม่มั่นคงจากนโยบายส่งเสริมความมั่นคงของรัฐบาลจึงต่อต้านเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับกลุ่มตนแต่กลับก่อให้เกิดความไม่มั่นคง และปากีสถานในฐานะรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคง จึงนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถานมากขึ้น

คำสำคัญ ปากีสถาน, แถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน, ภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง, ชาวบาลูช

---

[1] บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง นโยบายการส่งเสริมความมั่นคงภายในปากีสถานระหว่าง ค.ศ. 2015-2017: กรณีศึกษาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างปากีสถานกับจีนภายใต้โครงการแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[2] นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330 อีเมล: ekawatken@gmail.com

[3] รองศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330 อีเมล: anuwales@yahoo.com

Insecurity under Internal Security Enhancement Policy in Pakistan during 2015–2017: A Case Study of China-Pakistan Economic Corridor

Chulapat Ekawat[4] and Chookiat Panaspornprasit[5]

Abstract

Pakistan is still facing various security issues that plague the country's internal security. Despite continuing attempts by successive governments to tackle the ongoing security problem, such efforts were somewhat futile. Thus, security challenges still persist to this day. Back in 2015, Pakistan had, in its attempt to increase security, initiated cooperation with China on various multi-dimensional security aspects under the so-called China-Pakistan Economic Corridor (CPEC). The irony is that Pakistan -- CPEC in particular -- is facing stiff opposition and resistance in its attempt to reinforce internal stability. The pertinent question is why governmental efforts aimed at enhancing internal security contrarily turn out to create an environment of increased threat and insecurity. Analyzing the situation based on official material and research documents through the lens of the Insecurity Dilemma framework, this research finds that the internal insecurity condition ensuing CPEC, is the result of the Baloch people's perceived threats of the security enhancement policy itself. In order to safeguard their own security, the Baloch resort to insurgence and resistance. This, in turn, gives rise to an environment of increased insecurity in the country. In addition, Pakistan, being a weak state, lacks capabilities to effectively address the security challenges, leading to the worsening of internal security situation within its borders.

Keywords Pakistan, China-Pakistan Economic Corridor, Insecurity Dilemma, Baluch

[4] Student in Master of Arts Program (International Relations), Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok 10330. Email: ekwatken@gmail.com

[5] Associate Professor, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok 10330. Email: anuwales@yahoo.com

1. บทนำ

ในปัจจุบันปากีสถานเผชิญกับปัญหาความมั่นคงที่ถูกสะสมมาตั้งแต่กำเนิดเป็นรัฐอธิปไตยใน ค.ศ. 1947 ซึ่งประกอบด้วยปัญหาความมั่นคงภายในประเทศที่ภัยคุกคามมาจากภายในประเทศ เช่น การประท้วง การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ การก่อกบฏ การก่อการร้าย การแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น ซึ่งสามารถสร้างความไม่มั่นคงให้กับประเทศได้อย่างมาก และปากีสถานยังเผชิญกับปัญหาความมั่นคงภายนอกประเทศที่ภัยคุกคามมาจากรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เช่น การรุกรานดินแดนจากเพื่อนบ้าน การก่อการร้ายระหว่างประเทศ เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นยังมีทั้งปัญหาความมั่นคงรูปแบบเก่า (Traditional Security) ที่ภัยคุกคามเกิดจากรัฐอื่นใช้กำลังทหารบุกโจมตีและรุกรานประเทศอื่นโดยตรง และมีปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) ที่ภัยคุกคามเกิดจากรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ มีลักษณะข้ามพรมแดน ซึ่งยากที่รัฐใดรัฐหนึ่งจะสามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาความมั่นคงของปากีสถานจึงมีความซับซ้อนและส่งผลซึ่งกันและกันจนไม่สามารถจัดการได้ ส่งผลให้ปัญหายืดเยื้อ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับโลกคือ ปัญหาจากการก่อการร้ายที่ปากีสถานเผชิญกับการก่อร้ายเป็นมาโดยตลอด อีกทั้งถูกมองว่าเป็นประเทศที่สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย ในระดับภูมิภาคมีตั้งแต่ปัญหากลุ่มก่อการร้ายหลบหนีเข้ามาตามแนวชายแดน ปัญหาผู้ลี้ภัยจากอัฟกานิสถาน และปัญหาความขัดแย้งกับอินเดีย และระดับรัฐซึ่งเป็นปัญหาภายในประเทศอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลต่อสถานการณ์ความไม่มั่นคงภายในประเทศอย่างยิ่ง

ปากีสถานเป็นตัวอย่างของประเทศโลกที่สาม[6] ที่ยังคงประสบกับปัญหาความไม่มั่นคงภายในประเทศโดยเฉพาะปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหาความแตกแยกของชนชาติ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลประจำจังหวัด ปัญหากลุ่มผู้ก่อการร้ายที่หลบหนีเข้ามาตามแนวชายแดนรัฐข้างเคียง (Ziring, 2010, pp. 172, 189-190) ปัญหาการก่อความไม่สงบและการก่อการร้าย ปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ปัญหาวิกฤตด้านพลังงานโดยเฉพาะการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า ปัญหาความชอบธรรมของรัฐบาล (Malik, 2016, pp. 32, 45-46) ปัญหาความยากจน ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ต่ำกว่าเส้นมาตรฐาน เป็นต้น (Malik, 2016, pp. 52-53) ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศจึงส่งผลกระทบ

[6] รัฐในโลกที่สาม หมายถึง ประเทศที่กำลังพัฒนา ยากจนและเป็นรัฐอ่อนแอ ซึ่งแตกต่างจากรัฐในโลกที่หนึ่งและสองที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมในทวีปยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือกับประเทศที่เคยเป็นคอมมิวนิสต์ตามลำดับ (Ayoob, 1995, p. 12)

ต่อความอยู่รอดของปากีสถาน และยังสะท้อนให้เห็นว่าสภาพรัฐของปากีสถานเต็มไปด้วยปัญหาความมั่นคงจึงทำให้ปากีสถานมีลักษณะรัฐเป็นรัฐอ่อนแอ[7] (Weak State) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ฉะนั้น ปากีสถานจึงต้องการจัดการกับปัญหาความมั่นคงโดยการเสริมสร้างความมั่นคงภายในประเทศผ่านความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีน โดยการลงนามในสนธิสัญญาทวิภาคีกับจีนเพื่อสร้างแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน (CPEC) ใน ค.ศ. 2015 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง[8] (Belt and Road Initiative: BRI) โดย CPEC จะเน้นการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ท่าเรือ ทางด่วน เขื่อน และท่อส่งพลังงานธรรมชาติ ฯลฯ เพื่อเชื่อมระหว่างเมืองคัชการ์ (Kashgar) ในเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ (Xingjiang Uygur Autonomous Region) ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีนกับท่าเรือกวาดาร์ (Gwadar) ของปากีสถาน ซึ่งจีนเป็นผู้ลงทุนหลักโดยมีมูลค่าการลงทุนสูงถึง 46 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นการลงทุนในต่างประเทศที่สูงที่สุดของจีน (Butt & Butt, 2015, pp. 23-30) เพราะถือเป็นโครงการที่สำคัญที่สุดและเป็นโครงการนำร่อง (flagship) ของ BRI (Malik, 2018, p. 70)

CPEC เป็นการลงทุนในระยะยาวตั้งแต่ ค.ศ. 2015–2030 มีการสร้างโครงการท่าเรือกวาดาร์ โครงการด้านพลังงาน โครงสร้างพื้นฐานและโครงการด้านอุตสาหกรรม อาทิ การปรับปรุงท่าเรือและสร้างสนามบินนานาชาติกวาดาร์ สร้างโรงพยาบาลและสิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดบาลูจิชสถาน (Balochistan) พัฒนาทางหลงคาราโครัม (Karakoram Highway) ติดตั้งท่อส่งก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน สร้างแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้า (Pakistan-China Institute, 2018a) ซึ่งการลงทุนด้านพลังงานเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโครงการ (Boyce, 2017, p. 11) และท่าเรือกวาดาร์เป็นโครงการที่สำคัญที่สุดเพราะผลประโยชน์ที่ปากีสถานและจีนคาดว่าจะได้รับขึ้นอยู่กับท่าเรือกวาดาร์ในจังหวัดบาลูจิชสถาน

เป็นที่คาดกันว่า CPEC จะสามารถสร้างผลประโยชน์ต่างตอบแทนให้กับจีนและปากีสถานอย่างมหาศาล โดยจีนจะได้ประโยชน์ทางยุทธศาสตร์เป็นหลัก ดังจะเห็นได้จาก CPEC

[7] รัฐอ่อนแอในทางทฤษฎียังไม่มีความเข้าใจร่วมกันที่ชัดเจนว่าควรมีลักษณะเช่นใดแต่ลักษณะที่เห็นร่วมกันว่าเป็นรัฐอ่อนแอ คือ ประเทศที่เต็มไปด้วยปัญหาความมั่นคง รัฐบาลขาดความชอบธรรมและไม่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน (Paul, 2010, pp. 5-7)

[8] ข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางเป็นยุทธศาสตร์ของจีนเพื่อเชื่อมทวีปเอเชีย ยุโรปและแอฟริกาเข้าด้วยกัน จึงมีประเทศมากกว่า 60 ประเทศและประชากรมากกว่า 4 พันล้านคนจะได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ โดยมีจุดประสงค์ 5 ประการ ได้แก่ (1) ส่งเสริมการประสานนโยบาย (2) ส่งเสริมการเชื่อมโยง (3) ส่งเสริมการค้า (4) บูรณาการทางการเงิน (5) ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน (Deepak, 2018, p. 3)

ช่วยตอบสนองแนวคิดความฝันของจีน[9] (Chinese Dream) และยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก[10] (String of Pearls) รวมทั้งสามารถเพิ่มช่องทางออกสู่มหาสมุทรอินเดีย สร้างความมั่นคงด้านพลังงานธรรมชาติ ลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้า ยิ่งกว่านั้น CPEC ช่วยส่งเสริมการพัฒนามณฑลซินเจียงและสามารถนำวัตถุดิบที่ล้นตลาดในภาคอุตสาหกรรมหนักมาลงทุนโดยการให้รัฐวิสาหกิจของจีนเข้าไปลงทุนโดยตรง (Blanchard, 2018, pp. 2-4, 7-10) ในท้ายที่สุดก็ส่งเสริมอิทธิพลของจีนต่อภูมิภาคเอเชียกลางและเอเชียใต้

ส่วนผลประโยชน์ที่ปากีสถานคาดว่าจะได้รับเกี่ยวกับประเด็นทางความมั่นคงทั้งสิ้น จึงจะส่งผลให้ปากีสถานมีความมั่นคงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก CPEC สามารถบรรเทาปัญหาการก่อการร้ายและลดอิทธิพลของอินเดียในมหาสมุทรอินเดียและสามารถใช้จีนช่วยคานอำนาจกับอินเดีย ยิ่งกว่านั้น CPEC เป็นการพัฒนาและสร้างโครงการทั่วประเทศ จึงส่งผลต่อความกินดีอยู่ดีของประชาชนจนสามารถลดโอกาสของการก่อความไม่สงบและการก่อการร้ายภายในประเทศ นอกจากนี้ CPEC ยังสามารถกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม ดังจะเห็นได้จากการคาดการณ์ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจะเติบโตสูงถึงร้อยละ 15 (Ramachandran, 2015, p. 1) สร้างการจ้างงานและที่สำคัญช่วยแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านพลังงานที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในขณะนี้ (Wolf, 2018, p. 87) ดังนั้น CPEC จึงถูกมองว่าเป็นโครงการที่สามารถสร้างความมั่นคงให้กับปากีสถานและก่อให้เกิดสันติภาพในภูมิภาคเอเชียใต้โดยรวม ดังคำกล่าวของนายนาวาซ ชาริฟ (Nawaz Sharif) นายกรัฐมนตรีของปากีสถานที่กล่าวว่า “แถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถานไม่ใช่เพียงแค่เป็นตัวเปลี่ยนเกมสำหรับปากีสถาน แต่ยังเป็นตัวนำโชคชะตาสำหรับภูมิภาคโดยการขจัดความขาดแคลนทางเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดสันติภาพและความเจริญรุ่งเรือง” (The Nation, 2016) ซึ่งผลประโยชน์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า CPEC มีความสำคัญต่อปากีสถานอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า CPEC จะสามารถส่งเสริมความมั่นคงให้กับปากีสถานได้อย่างกว้างขวางตามที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่ปรากฏว่าเกิดการต่อต้านตามพื้นที่ต่างๆ ภายในปากีสถาน โดยเฉพาะในจังหวัดบาลูจิชสถาน ดังจะเห็นได้จากเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2015 เกิดเหตุลอบโจมตีถังน้ำมันของรัฐวิสาหกิจของจีนที่ทำงานภายใต้ CPEC ในจังหวัดบาลูจิชสถาน ซึ่งกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยบาลูจิชสถาน (Balochistan Liberation Front: BLF) ออกมาแสดงความรับผิดชอบ

[9] คือแนวคิดที่มีเป้าหมายให้จีนกลับมาเป็นชาติที่ยิ่งใหญ่โดยมีรายได้ต่อหัวที่มากขึ้นภายใน ค.ศ. 2021 เมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนมีอายุครบ 100 ปี และกลายเป็นสังคมสมัยใหม่ใน ค.ศ. 2049 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีอายุครบ 100 ปี (Deepak, 2018, p. 1)

[10] จีนสร้างและพัฒนาท่าเรือตามประเทศต่างๆ อาทิ เมียนมา บังคลาเทศ ศรีลังกา ปากีสถาน ทำให้จีนถูกมองว่ากำลังปิดล้อมอินเดียในมหาสมุทรอินเดีย

ว่าเป็นผู้ก่อเหตุ รวมทั้งนายอัลเลาะห์ นาซาร์ บาลูช (Allah Nazar Baloch) หัวหน้ากลุ่ม BLF กล่าวว่า “พวกเราโจมตี CPEC ทุกวันเพราะ CPEC จะทำให้ชาวบาลูชกลายเป็นคนส่วนน้อยในที่สุดเพราะเกิดการหลั่งไหลเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากพวกเรา” (Reuters, 2016) ยิ่งกว่านั้น เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 2016 เกิดเหตุลอบวางระเบิดในจังหวัดบาลูจิชสถานทำให้วิศวกรชาวจีนเสียชีวิต 2 รายและบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งกลุ่มกองกำลังปลดปล่อยบาลูช (Baloch Liberation Army: BLA) ออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ดังกล่าวเพราะต้องการให้จีนล้มเลิกการสร้าง CPEC และต้องการต่อต้านรัฐบาลปากีสถาน (Singh, 2016) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่มที่ต่อต้านโครงการที่จะส่งผลให้ประชาชนชาวปากีสถานมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในอนาคต

กลุ่มที่มีโอกาสต่อต้าน CPEC เมื่อนำมาจำแนกโดยใช้จุดเริ่มต้น สาเหตุและเป้าหมายของการต่อต้านเป็นเกณฑ์สามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่มดังนี้ (1) กลุ่มบุคคลที่ต่อต้านปากีสถานและจีนก่อนการประกาศสร้าง CPEC เช่น กลุ่ม BLF กลุ่ม BLA และกลุ่มขบวนการอิสลามเตอร์กิสถานตะวันออก (East Turkistan Islamic Movement: ETIM) เป็นต้น (2) กลุ่มก่อความไม่สงบและก่อการร้าย เช่น กลุ่มตอลิบานปากีสถาน (Tehrik-i-Taliban Pakistan: TTP) อัลกออิดะฮ์ (AL Qaeda) ไอซิส (ISIS) เป็นต้น (3) พรรคการเมืองและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น พรรค Pakistan Tehreek-e-Insaaf (PTI) พรรค Pakistan Awaami Tehreek (PAT) เป็นต้น (4) รัฐที่เสียผลประโยชน์ เช่น อินเดีย อิหร่าน อัฟกานิสถาน สหรัฐอเมริกา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เป็นต้น (Abit & Ashfaq, 2015; Butt & Butt, 2015; Lai, 2011; Rafi, Khan, & Aslam, 2016) อย่างไรก็ตาม ในช่วง ค.ศ. 2015–2017 กลุ่มต่อต้านที่มีหลักฐานเชิงรูปธรรมว่ารู้สึกไม่มั่นคงโดยตรงจากความพยายามของรัฐบาลในการส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศผ่าน CPEC มีเพียงแค่กลุ่มชาวบาลูชเท่านั้น ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงเพียงแค่ใช้ CPEC เป็นเครื่องมือในการต่อต้านรัฐบาลปากีสถานและจีนเท่านั้น ฉะนั้นบทความนี้จึงให้ความสำคัญกับการต่อต้านของชาวบาลูช[11] เนื่องจากมีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าชาวบาลูชต่อต้าน CPEC อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ ค.ศ. 2015–2017 ทำให้เกิดสถานการณ์ความไม่มั่นคงภายในประเทศซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้าง CPEC และก่อให้เกิดความไม่มั่นคงโดยรวมจึงทำให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการต่างๆ เพื่อรักษาความมั่นคงโดยเฉพาะมาตรการที่รุนแรง แต่ผลไม่ได้เป็นไปตามเป้าประสงค์ เนื่องจากมาตรการที่รุนแรงยิ่งก่อให้เกิดการต่อต้านจนนำไปสู่ความไม่มั่นคงมากยิ่งขึ้น หรือที่เรียกว่า ภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง ดังนั้น ความสำคัญของ

[11] ชนชาติบาลูชกระจายตัวอาศัยอยู่ในอัฟกานิสถาน อิหร่านและปากีสถานโดยอาศัยอยู่ในจังหวัดบาลูจิสถานเป็นส่วนใหญ่

ประเด็นปัญหาคือ การที่ปากีสถานส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศแต่กลับก่อให้เกิดความไม่มั่นคงยิ่งขึ้น

บทความนี้จึงมุ่งศึกษาสาเหตุของความไม่มั่นคงภายในปากีสถานหลังสร้าง CPEC ภายใต้สมมติฐานที่ว่า การสร้างแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถานเป็นความพยายามของรัฐบาลในการส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศแต่กลับนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน เพราะกลุ่มชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงจากความพยายามในการส่งเสริมความมั่นคงจึงต่อต้านเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับกลุ่มตน และการที่ปากีสถานมีลักษณะเป็นรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคง จึงนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน ซึ่งในการนำเสนอแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง บทนำ ส่วนที่สอง กรอบแนวคิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความไม่มั่นคงภายในปากีสถานสามารถใช้แนวคิดดังกล่าวอธิบายได้ ส่วนที่สาม แถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน (ค.ศ. 2015–2017) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลพยายามส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศอย่างกว้างขวางแต่กลับต้องเผชิญกับเหตุการณ์ต่อต้านจากกลุ่มชาวบาลูชจนเกิดความไม่มั่นคงมากขึ้น ส่วนที่สี่ ความไม่มั่นคงหลังสร้างแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสาเหตุว่าทำไมความพยายามในการส่งเสริมความมั่นคงของปากีสถานกลับนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน และส่วนที่ห้า บทสรุป

2. กรอบแนวคิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง

แนวคิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคงของไบรอัน จ็อบ (Brian Job) เป็นกรอบแนวคิดที่ช่วยสร้างความเข้าใจปัญหาความมั่นคงแห่งชาติของรัฐในโลกที่สามที่มีลักษณะของรัฐดังนี้ (1) ไม่มีชนชาติเดียวภายในรัฐ มีความแตกแยกและแข่งขันทางชนชาติเพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่นคงและความเหนือกว่าทางชนชาติ (2) รัฐบาลที่มีอำนาจขาดการสนับสนุนจากประชาชนบางส่วน เพราะรัฐบาลให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของชนชาติหรือกลุ่มชนชั้นนำภายในรัฐบาลมากกว่า จึงทำให้ขาดความชอบธรรมในการคงอยู่ของรัฐบาล (3) รัฐขาดสถาบันที่มีประสิทธิภาพในการรักษาสันติภาพและระเบียบสำหรับประชาชน (4) ความรู้สึกถึงภัยคุกคามเกิดจากภายในรัฐมากกว่าภายนอกรัฐ และภัยคุกคามเกิดจากรัฐบาลเป็นหลัก (Job, 1992, pp. 17-18) ซึ่งปากีสถานมีลักษณะรัฐเช่นนี้ตั้งแต่เป็นรัฐอธิปไตยจนถึงปัจจุบัน

รัฐที่มีลักษณะข้างต้นทำให้ไม่มีความคิดร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นความมั่นคงแห่งชาติ จึงเกิดการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มอำนาจภายในสังคมในประเด็นความมั่นคง เนื่องจากกลุ่มชนชาติต่างๆ ภายในรัฐจะแข่งขันกันรักษาและปกป้องความเป็นอยู่ที่ดีของตนเองจึงทำให้

ความมั่นคงแห่งชาติมีความแตกต่างจากความมั่นคงของรัฐและความมั่นคงของรัฐบาล โดยผลลัพธ์จากการแข่งขันของกลุ่มอำนาจต่างๆ ภายในสังคมส่งผลต่อสภาพสังคม ดังนี้ (1) สภาพไร้ความมั่นคงสำหรับประชาชนทุกคนภายในรัฐ (2) สถาบันกลางหรือรัฐบาลขาดขีดความสามารถในการให้บริการและรักษาระเบียบภายในรัฐ (3) การเพิ่มความเปราะบางให้แก่รัฐและประชาชนต่อการเกิดความเสี่ยงที่จะถูกคุกคามและแทรกแซงจากตัวแสดงที่มาจากภายนอกรัฐ ซึ่งลักษณะของรัฐข้างต้นเป็นเงื่อนไขที่สามารถทำให้เกิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง กล่าวคือ เป็นภาวะที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งต่อต้านสิ่งที่ทำให้รู้สึกถึงความม่มั่นคงเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ตนและกลุ่ม แต่การกระทำดังกล่าวยิ่งเพิ่มโอกาสของการเกิดภัยคุกคามและยิ่งสร้างความไม่มั่นคงภายในรัฐยิ่งขึ้น (Job, 1992, p. 18)

อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารัฐเผชิญกับภัยคุกคามจากภายในมากกว่าภายนอกรัฐ รวมทั้งการที่รัฐมีลักษณะเป็นรัฐอ่อนแอนั้นจึงทำให้เห็นว่าความมั่นคงของรัฐเป็นสิ่งเดียวกับความมั่นคงของรัฐบาล เนื่องจากรัฐอ่อนแอมีสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของไบรอัน จ็อบว่า “ภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคง คือ ภาวะที่เกิดจากอาการของรัฐอ่อนแอ” (Job, 1992, p. 19) ดังนั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับความอยู่รอดของรัฐบาลเป็นหลัก เนื่องจากกระบวนการสร้างรัฐเป็นขั้นตอนที่ใช้ระยะเวลานานทำให้ไม่มีรัฐบาลใดสามารถทำให้สำเร็จภายใต้รัฐบาลเดียวจึงทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับความอยู่รอดในระยะสั้น ซึ่งความอยู่รอดของรัฐบาลขึ้นอยู่กับนโยบายที่ใช้ในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงเหล่านั้น

การดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการจัดการกับความไม่มั่นคงในขณะนั้นมีความเป็นไปได้ว่าจะไม่สมเหตุสมผลตราบใดที่นโยบายดังกล่าวสามารถช่วยรักษาความอยู่รอดของรัฐบาลได้ ซึ่งนโยบายหลักที่รัฐบาลของรัฐในโลกที่สามนิยมนำมาปฏิบัติ ได้แก่ (1) การเพิ่มความแข็งแกร่งทางการทหาร (Militarization) คือการสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพและตำรวจ (2) การกดขี่และการสร้างความกลัวจากรัฐ (Repression and State Terror) คือการใช้ความรุนแรงกำจัดประชาชนที่รัฐมองว่าเป็นศัตรู (3) ยุทธวิธีการเบี่ยงเบน (Diversionary Tactics) คือการสร้างความรู้สึกให้กับประชาชนว่าตัวแสดงภายนอกรัฐกำลังเป็นภัยคุกคามแห่งชาติเพื่อเบี่ยงเบนปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ และรัฐบาลหวังจะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินนโยบายเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับกองทัพ ซึ่งโดยทั่วไปนั้นรัฐอ่อนแอจะใช้นโยบายที่รุนแรงต่อประชาชน เนื่องจากเงื่อนไขตามสภาพแวดล้อมทำให้รัฐไม่มีศักยภาพเพียงพอในการเลือกใช้นโยบายที่รุนแรงน้อยกว่านี้ (Job, 1992, pp. 28-29) ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถบรรลุตามเป้าประสงค์เพราะยิ่งใช้ความรุนแรงยิ่งก่อให้เกิดการต่อต้าน ในท้ายที่สุดก็ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงมากขึ้น

ดังนั้น แนวคิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคงจึงมีความเหมาะสมสำหรับใช้อธิบายความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นหลังการสร้าง CPEC เนื่องจากบริบทของปากีสถานมีความสอดคล้องกับแนวคิดอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากสภาพรัฐของปากีสถานเต็มไปด้วยปัญหาความมั่นคง และการสร้าง CPEC ถือว่าเป็นการสร้างรัฐรูปแบบหนึ่งเพื่อส่งเสริมความมั่นคงโดยเฉพาะความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่ง CPEC เป็นการสร้างโครงการทั่วประเทศโดยเฉพาะโครงการหลักอยู่ในเมืองกวาดาร์ จังหวัดบาลูจิชสถาน ส่งผลให้กลุ่มชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงจากการกระทำดังกล่าวจึงต่อต้านเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่กลุ่มตน แต่การต่อต้านก่อให้เกิดความไม่มั่นคงจึงทำให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการตอบโต้เพื่อจัดการกับความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นแต่กลับยิ่งเกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศมากขึ้น

3. แถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน (ค.ศ. 2015–2017)

แนวคิดในการสร้าง CPEC ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องก่อนที่จะประกาศสร้างอย่างเป็นทางการ ซึ่งจีนและปากีสถานตกลงที่จะสร้าง CPEC ก่อนที่จะมีการประกาศสร้าง BRI ด้วยซ้ำ ดังจะเห็นได้จากในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2013 นายกรัฐมนตรีหลี่ เค่อเฉียง (Li Keqiang) ของจีนพบกับนายกรัฐมนตรีชาริฟโดยเสนอที่จะลงทุนสร้าง CPEC เพื่อกระตุ้นการค้าระหว่างประเทศและยกระดับความสัมพันธ์ให้แนบแน่นยิ่งขึ้น ในภายหลัง CPEC เป็นส่วนหนึ่งของ BRI ที่ประกอบด้วยเส้นทางทางบก (Silk Road Economic Belt: SREB) และเส้นทางทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 (21th Century Maritime Silk Road: MSR) ซึ่ง CPEC คือหนึ่งใน 6 เส้นทางสายไหมทางบกและยังเป็นเส้นทางที่สำคัญที่สุดจึงถูกเลือกให้เป็นแถบเศรษฐกิจนำร่อง (Pilot) (Malik, 2018, p. 70) ฉะนั้น CPEC คือโอกาสทองในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงและพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนชาวปากีสถาน

CPEC ประกาศสร้างอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 เมษายน ค.ศ. 2015 จากการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) และสัญญาทั้งหมด 51 ฉบับระหว่างจีนกับปากีสถานเพื่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมต่อระหว่างเมืองคัชการ์ในเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์กับท่าเรือกวาดาร์ในจังหวัดบาลูจิชสถานเพื่อออกสู่ทะเลอาหรับในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งมีความยาวประมาณ 3,000 กิโลเมตร หรือกล่าวอย่างง่ายๆ คือ CPEC เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยโครงการจำนวนมากเพื่อเชื่อมจีนสู่มหาสมุทรอินเดียผ่านปากีสถานโดยการสร้างและพัฒนาโครงการที่ให้ผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนสูงถึง 46 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยจีนเป็นผู้ลงทุนจึงถือเป็นการลงทุนในต่างประเทศที่สูงที่สุดของจีน ณ ขณะนั้น (Butt & Butt, 2015, p. 26)

จีนและปากีสถานตกลงกันว่าจะร่วมมือกันตามความร่วมมือแบบ “1+4” ที่มี CPEC เป็นแกนหลักและมุ่งให้ความสำคัญกับความร่วมมือ 4 ด้านเพื่อทำให้ประสบความสำเร็จโดยร่วมมือกันสร้างโครงการจำนวนมากในทุกจังหวัด ซึ่งโครงการมีความหลากหลายจึงมุ่งให้ความสำคัญกับ 4 ด้านหลัก ได้แก่ (1) โครงการท่าเรือกวาดาร์ อาทิ พัฒนาให้เป็นท่าเรือน้ำลึก สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและเขตปลอดภาษีภายในท่าเรือ (2) โครงการด้านพลังงาน อาทิ สร้างโรงผลิตพลังงานไฟฟ้าจากถ่านหิน น้ำ ลมและแสงอาทิตย์ ปรับปรุงระบบจ่ายกระแสไฟฟ้า (3) โครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม อาทิ ปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะ สร้างถนนทางด่วน เส้นทางรถไฟ ท่าอากาศยาน ท่อส่งก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน (4) โครงการด้านอุตสาหกรรม อาทิ ติดตั้งเครื่องบำบัดน้ำเสียตามอุตสาหกรรมและสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษในทุกจังหวัด (Wolf, 2018, p. 86) ความหลากหลายของโครงการทำให้ต้องสร้างแถบเส้นทางตั้งแต่เมืองกวาดาร์จนถึงเมืองคัชการ์โดยการก่อสร้างถูกแบ่งออกเป็น 3 แถบเส้นทาง ดังนี้ แถบเส้นทางฝั่งตะวันออก แถบเส้นทางตอนกลางและแถบเส้นทางฝั่งตะวันตก ซึ่งทุกแถบเส้นทางจะเชื่อมกันที่เมืองแอบบอตทาบัต (Abbottabad) เพื่อเข้าสู่เส้นทางตอนเหนือมุ่งหน้าไปยังทางหลวงคาราโครัมจนผ่านชายแดนที่ช่องเขาคุนเจรัป (Khunjrab Pass) เพื่อเข้าสู่จีน (Wolf, 2018, p. 86)

CPEC เป็นการลงทุนในระยะยาวตั้งแต่ ค.ศ. 2015–2030 จึงมีการแบ่งรายละเอียดด้านระยะเวลาในการก่อสร้างออกเป็น 3 ช่วงเวลาดังนี้ (1) ช่วงระยะเร่งด่วน (ค.ศ. 2015–2018) เป็นการลงทุนด้านพลังงานและโครงสร้างพื้นฐานในแถบเส้นทางฝั่งตะวันออก อาทิ การปรับปรุงท่าเรือและสร้างสนามบินนานาชาติกวาดาร์ สร้างโรงพยาบาลและสิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดบาลูจิชสถาน พัฒนาทางหลวงคาราโครัม สร้างแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ ลม แสงอาทิตย์ ถ่านหิน (2) ช่วงระยะกลาง (ค.ศ. 2018–2025) เป็นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในแถบเส้นทางตอนกลางและเขตอุตสาหกรรม (3) ช่วงระยะยาว (ค.ศ. 2025–2030) เป็นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในแถบเส้นทางฝั่งตะวันตก (Pakistan-China Institute, 2018a) ซึ่งเป็นเส้นทางที่มีความเสี่ยงสูงเพราะเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นภูเขาทำให้กลายเป็นที่หลบซ่อนของกลุ่มกองกำลังต่างๆ

ความร่วมมือระหว่างจีนกับปากีสถานในการสร้าง CPEC สร้างความกังวลและไม่มั่นคงให้กับอินเดียอย่างยิ่ง เนื่องจากเส้นทางของ CPEC ผ่านแคว้นแคชเมียร์ที่เป็นดินแดนพิพาทระหว่างปากีสถานกับอินเดียซึ่งยังคงไม่มีข้อยุติ ส่งผลให้อินเดียทำการต่อต้านเพื่อให้ล้มเลิกการสร้างเพราะเป็นการละเมิดอธิปไตยโดยตรง (Jacob, 2018, p. 118) ยิ่งกว่านั้น อินเดียยังมองว่า CPEC โดยเฉพาะท่าเรือกวาดาร์เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก (String of Pearls) ของจีนที่ต้องการปิดล้อมตนจึงทำให้อินเดียให้เงินสนับสนุนแก่อิหร่านเพื่อปรับปรุงท่าเรือชาร์

บาฮาร์ (Chabahar) ของอิหร่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแข่งขันกับท่าเรือกวาดาร์เพราะมีตำแหน่งยุทธศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน ยิ่งกว่านั้น ยังมีการบ่อนทำลาย CPEC โดยร่วมมือกับอัฟกานิสถานและกลุ่มก่อการร้ายทั้งในแคว้นแคชเมียร์และในจังหวัดบาลูจิชสถาน ส่วนในทางการทูตนั้น นายนเรนทระโมดี (Narendra Modi) นายกรัฐมนตรีของอินเดียพยายามเสนอให้ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง (Xi Jinping) ล้มเลิกการสร้าง CPEC แต่ก็ไม่สำเร็จ (Butt & Butt, 2015, p. 36)

แผนภาพที่ 1 แถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถานและท่าเรือกวาดาร์ในจังหวัดบาลูจิชสถาน

ที่มา: ภาพจากบทความเรื่อง China’s Plan to Rule the Sea Hit Trouble in Pakistan (Strain, 2017)

อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้มีโครงการที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการศึกษาความเป็นไปได้และกำลังดำเนินการสร้างประมาณกว่า 60 โครงการ ซึ่งในช่วง ค.ศ. 2015–2017 นั้น โครงการในระยะเร่งด่วน (Early Harvest Projects: EHP) สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลในการส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศอย่างเป็นรูปธรรมที่สุด ดังจะเห็นได้จากการที่จีนและปากีสถานตกลงกันว่าจะเริ่มสร้างโครงการช่วงระยะเร่งด่วนก่อนโดยจะแล้วเสร็จไม่เกิน ค.ศ. 2020 ซึ่งประกอบด้วย โครงการด้านพลังงานและโครงสร้างพื้นฐาน (Malik, 2018, p. 76) มีเป้าหมายเพื่อจัดการกับวิกฤตพลังงานไฟฟ้าของปากีสถานโดยผลิตพลังงานไฟฟ้าจำนวน 10,400 เมกะวัตต์ และยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่ล้าหลังเพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดเพื่อเชื่อมเข้าสู่จีนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีโครงการระยะเร่งด่วนที่กำลังสร้างและเสร็จสมบูรณ์แล้วมากกว่า 30 โครงการ (Pakistan-China Institute, 2018b; Ministry of Planning Development & Reform, 2019) อย่างไรก็ตาม การเร่งสร้างโครงการในท่าเรือกวาดาร์มาพร้อมกับความเสี่ยงที่จะถูกต่อต้านจากกลุ่มชาวบาลูชซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสำเร็จของ CPEC เพราะท่าเรือกวาดาร์ที่เป็นหัวใจหลักตั้งอยู่ในจังหวัดบาลูจิชสถาน

3.1 การส่งเสริมความมั่นคง

ความมั่นคงที่เพิ่มขึ้น คือ ผลประโยชน์ที่ปากีสถานคาดว่าจะได้รับ ซึ่ง CPEC ช่วยส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศได้อย่างกว้างขวางเพราะสามารถจัดการกับปัญหาความมั่นคงรูปแบบเก่าและโดยเฉพาะปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ปากีสถานไม่สามารถจัดการได้ด้วยขีดความสามารถที่มีอยู่ในขณะนี้ภายในระยะสั้นได้อย่างแน่นอน โดยความมั่นคงจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับดังนี้

(1) ความมั่นคงด้านพลังงาน กล่าวคือ ในช่วงแรกรัฐบาลพยายามส่งเสริมความมั่นคงด้านพลังงานเป็นลำดับแรก เพราะเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของระบบเศรษฐกิจจนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากปากีสถานประสบปัญหาวิกฤตพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่ ค.ศ. 2013 ทำให้ขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าประมาณ 10,000 เมกะวัตต์ แต่เมื่อมีการเจรจารายละเอียดในการสร้าง CPEC นายกรัฐมนตรีชาริฟกล่าวว่า “การลงทุนจากจีนคือหนทางเดียวที่ประเทศจะสามารถจัดการกับการขาดแคลนพลังงาน” (Small, 2015, p. 175) และความจริงก็เป็นเช่นนั้นเพราะโครงการระยะเร่งด่วนสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าเพิ่มอีก 10,400 เมกะวัตต์ และในอนาคตจะผลิตเข้าสู่ระบบกริดแห่งชาติ (National Grid) ได้มากถึง 16,400 เมกะวัตต์ ซึ่งคิดเป็น 2 เท่าของที่ผลิตได้ในขณะนี้ (Ramachandran, 2015, p. 1) เมื่อมีพลังงานเพียงพอต่อการบริโภคจะช่วยแก้ไขปัญหาการหยุดชะงักทางการผลิตของภาคอุตสาหกรรมจนมีการคาดกันว่าจะสามารถกระตุ้นอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม

ในประเทศได้ประมาณร้อยละ 2 และยังช่วยบรรเทาความยากลำบากให้กับภาคครัวเรือนลง ได้ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจสามารถขับเคลื่อนได้อย่างราบลื่นขึ้น (Abit & Ashfaq, 2015, p. 161)

(2) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อปากีสถานมีพลังงานเพียงพอต่อการบริโภคในระดับหนึ่งแล้ว ต่อมารัฐบาลก็สามารถขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจได้อย่างราบลื่นขึ้นส่งผลให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากใน ค.ศ. 2015 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจนมีมูลค่า 270.556 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากเงินลงทุนจำนวน 46 พันล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 17 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแล้ว (World Bank, 2015) โดยนับว่าเป็นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สูงที่สุดของปากีสถาน ส่งผลให้ตลาดหุ้นของปากีสถานเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องจนใน ค.ศ. 2016 สำนักข่าวบลูมเบิร์ก (Bloomberg) จัดอันดับให้เป็นตลาดหุ้นที่เติบโตสูงเป็นอันดับที่ 5 ของโลก (Pakistan Today, 2016) ยิ่งกว่านั้น ระดับทุนสำรองระหว่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังจะเห็นจากใน ค.ศ. 2013 ปากีสถานมีทุนสำรองระหว่างประเทศอยู่ที่ 7.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 14.3 และ 20 และใน ค.ศ. 2016 มีทั้งหมด 22 พันล้านเหรียญสหรัฐ (World Bank, 2019b) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศกำลังฟื้นตัวและมีเสถียรภาพมากขึ้น การค้าระหว่างประเทศมีแนวโน้มดีขึ้น เพราะการส่งเสริมความมั่นคงด้านพลังงานช่วยกระตุ้นให้ภาคอุตสาหกรรมอย่างเช่นอุตสาหกรรมสิ่งทอและการเกษตรกลับมาดำเนินการได้ทำให้สามารถส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้น อีกทั้งการลงทุนโดยตรงจากจีนช่วยให้ปากีสถานลดการพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกาและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Wynbrandt, 2009, p. 228)

ปากีสถานจะกลายเป็นศูนย์กลางทางการขนส่งและกระจายสินค้าสำหรับประเทศในเอเชียกลาง จีน อัฟกานิสถาน อิหร่านและรัสเซียซึ่งประเทศเหล่านี้ต้องการมีเส้นทางออกสู่มหาสมุทรอินเดียมาโดยตลอดจึงแสดงท่าทีสนับสนุนการสร้าง CPEC เป็นที่เรียบร้อย (Malik, 2016, p. 47) เมื่อมีการติดต่อค้าขายระหว่างกันมากขึ้นมีความเป็นไปได้ว่าจะช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งกับจีน อินเดีย อิหร่าน อัฟกานิสถานให้แนบแน่นขึ้น (Ali, 2015; Sial, 2015) ยิ่งกว่านั้น การเป็นศูนย์กลางทางการขนส่งจะเกิดการเคลื่อนย้ายของสินค้า บริการ แรงงานและการลงทุนซึ่งจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจที่ซบเซา โดยคาดว่าจะมีสินค้าประมาณร้อยละ 5 จากสินค้าทั้งหมดของจีนขนส่งผ่านท่าเรือของปากีสถาน (Brewster, 2018, p. 69) ทำให้มีรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมหาศาลจากการเก็บค่าธรรมเนียม และจะช่วยพัฒนาพื้นที่ตามชนบทให้เจริญขึ้นเพราะเมื่อภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจย่อมส่งผลให้ภาคเอกชนโดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีโอกาสในการเติบโตและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งจนทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความเป็นเมือง (Urbanization) และมีความเป็นอุตสาหกรรม

(Industrialization) มากขึ้น จึงส่งผลต่อการขยายตัวของภาคการผลิตระดับท้องถิ่นและส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม ดังจะเห็นได้จากสถาบันจัดอันดับระหว่างประเทศหลายสำนักอาทิ Morgan Stanley Capital International ระบุว่าปากีสถานจะกลายเป็นตลาดเกิดใหม่เพราะจะมีเม็ดเงินจำนวนมากหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศ (Malik, 2016, p. 76) และความจริงก็เป็นเช่นนั้นเพราะใน ค.ศ. 2017 หลังจากเริ่มการสร้าง CPEC ได้เพียง 2 ปี ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีมูลค่าสูงถึง 304.952 พันล้านเหรียญสหรัฐ (World Bank, 2017) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

(3) ความมั่นคงทางการเมือง กล่าวคือ เมื่อสภาพเศรษฐกิจมีเสถียรภาพมากขึ้นจนสามารถเติบโตอย่างต่อเนื่องเมื่อนั้นความมั่นคงทางการเมืองจะตามมา ดังจะเห็นได้จากการร่วมมือกับจีนในครั้งนี้ทำให้ทุกพรรคการเมืองในแต่ละจังหวัด รัฐบาลชาริฟและกองทัพเห็นร่วมกันว่า CPEC คือหนทางที่จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ซบเซามาอย่างยาวนานจึงไม่ควรมีเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองใดมาขัดขวางการสร้าง CPEC (Small, 2015, p. 78) และส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลพลเรือนกับกองทัพมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ส่งเสริมการฟื้นตัวของระบอบประชาธิปไตยทำให้การเมืองมีเสถียรภาพมากขึ้นและนโยบายมีความต่อเนื่องกันจึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างชาติที่ไม่กล้าเข้ามาลงทุนเพราะความไม่แน่นอนทางการเมืองในอดีต นอกจากนี้ CPEC ยังสร้างความรู้สึกมั่นคงให้กับปากีสถานเพราะจีนสร้างโครงการในพื้นที่ที่มีข้อพิพาทกับอินเดียให้ปากีสถานมั่นใจว่าเมื่อเกิดความขัดแย้งในพื้นที่ดังกล่าวจีนจะให้การสนับสนุนอย่างน้อยในทางการทูต และยิ่งรู้สึกมั่นคงมากขึ้นเพราะท่าเรือกวาดาร์จะกลายเป็นฐานทัพเรือแห่งใหม่ที่ยากต่อการปิดล้อมจากอินเดียซึ่งในอดีตฐานทัพเรือหลักตั้งอยู่ที่ท่าเรือการาจี (Karachi) และท่าเรือกาซิม (Qasim) ถูกอินเดียปิดล้อมตลอดเวลา รวมทั้งท่าเรือกวาดาร์อาจจะมีฐานทัพเรือของจีนประจำการอยู่ด้วยเพราะในขณะนี้จีนมีเรือดำน้ำประจำการอยู่เพื่อฝึกซ้อมร่วมกัน และปากีสถานได้เคลื่อนย้ายเรือดำน้ำจำนวน 2 ลำ มาประจำการปกป้องน่านน้ำร่วมกับจีนเพื่อรักษาความปลอดภัยในการสร้าง CPEC (Jacob, 2018, p. 108) นอกจากนี้การรักษาความสงบภายในประเทศมีความเข้มงวดขึ้นเพราะปากีสถานถูกกดดันจากจีนให้ปกป้องชาวจีนและผลประโยชน์ของจีนจึงทำให้รัฐบาลจัดตั้งหน่วยกองกำลังพิเศษภายใต้ชื่อกองกำลังทหารพิเศษรักษาความปลอดภัย (Special Security Division: SSD) จำนวน 12,000 นาย ที่ถูกฝึกมาเป็นพิเศษสำหรับต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับแรงงานชาวจีนและโครงการภายใต้ CPEC โดยเฉพาะความปลอดภัยที่ท่าเรือกวาดาร์ (Brewster, 2018, p. 71)

(4) ความมั่นคงทางสังคม กล่าวคือ CPEC ส่งผลให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เห็นได้จากการสร้างโครงการต่างๆ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเพราะ

ก่อให้เกิดการจ้างงาน ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถจับจ่ายใช้สอยได้มากขึ้น ซึ่งมีโอกาสสร้างการจ้างงานมากกว่า 2 ล้านคน ทำให้อัตราการว่างงานลดลง อาทิ การพัฒนาทางด่วน Lahore-Multan เกิดการจ้างงานกว่า 10,000 คน (Malik, 2018, p. 76) และส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะสร้างโอกาสให้กับชาวปากีสถานโดยเฉพาะเยาวชน อาทิ สร้างโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้นวัตกรรมที่ทันสมัย โดยจีนส่งบุคลากรประมาณ 3,000 คนเพื่อมาให้ความรู้ (Butt & Butt, 2015, p. 31) ในอนาคตจะทำให้ตลาดแรงงานมีบุคลากรที่มีความสามารถและมีอาชีพที่เหมาะสมรองรับ ซึ่งจะช่วยลดจำนวนประชากรที่จะออกไปหางานในต่างประเทศจนสามารถแก้ไขปัญหาสมองไหล (Brain Drain) ที่มีอัตราสูงขึ้นได้ (Wolf, 2018, p. 87) ยิ่งกว่านั้น CPEC ก่อให้เกิดตลาดแรงงานใหม่อย่างเช่นงานด้านภาษา การขนส่ง การท่องเที่ยวและการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งจะสร้างการจ้างงานไม่มากก็น้อยตามมา ดังจะเห็นได้จากตั้งแต่ ค.ศ. 2015 อัตราการว่างงานลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 3.56 ลงมาเหลือร้อยละ 3.44 และอยู่ที่ร้อยละ 3.18 ใน ค.ศ. 2017 โดยมีความสอดคล้องกับอัตราการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 50.73 ใน ค.ศ. 2014 มาอยู่ที่ร้อยละ 51.48 ใน ค.ศ. 2017 (World Bank, 2019a, 2019c) ซึ่งช่วยบรรเทาความทุกข์ทรมานของประชาชนที่ตกงานประมาณ 500,000 คน ใน ค.ศ. 2013 โดยสาเหตุหลักมาจากวิกฤตพลังงานไฟฟ้าและสถานการณ์ความไม่มั่นคงภายในประเทศ ทำให้นักลงทุนไม่มีความเชื่อมั่นจนเงินไหลออกนอกประเทศ ดังจะเห็นได้จากในช่วง ค.ศ. 2013-2014 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลงจาก 5.6 เหลือเพียงแค่ 1.5 ล้านเหรียญสหรัฐเท่านั้น (Xie, Li, & Ma, 2015, p. 111)

อย่างไรก็ตาม เมื่อปากีสถานมีความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่งจะยิ่งส่งเสริมให้การเมืองมีเสถียรภาพทำให้สามารถส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลได้ง่ายขึ้น รวมถึงรัฐบาลมีความชอบธรรมในสายตาของประชาชนมากขึ้นเพราะสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้จนประชาชนเห็นร่วมกันว่า CPEC จะส่งผลดีต่อตนเองจึงยิ่งลดความไม่พอใจที่นำมาสู่การต่อต้านในอนาคต ฉะนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าจะช่วยยับยั้งปัญหาการก่อความไม่สงบและการก่อการร้ายจนส่งผลให้สถานการณ์ความไม่มั่นคงภายในประเทศลดลง

3.2 การต่อต้าน

ตั้งแต่ก่อนการประกาศสร้าง CPEC เกิดเหตุการณ์ต่อต้านขึ้นทั่วประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดบาลูจิชสถาน เนื่องจากการสร้างท่าเรือกวาดาร์ในจังหวัดที่มีแต่ความไม่มั่นคงอยู่เดิมยิ่งกระตุ้นให้ชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคง จึงต่อต้านเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับกลุ่มแต่ส่งผลให้ความไม่มั่นคงเพิ่มขึ้น แม้ว่าปากีสถานและจีนจะพยายามรักษาความปลอดภัยและป้องกัน

เหตุการณ์ก่อความไม่สงบแล้วแต่ก็ไม่สามารถป้องกันได้ ซึ่งรัฐบาลพยายามจัดการกับกลุ่มก่อการร้ายภายในประเทศมานานกว่า 3 ทศวรรษแต่ก็ไม่สามารถจัดการได้จนใน ค.ศ. 2016 ถูกจัดให้เป็นอันดับที่ 4 ของประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายรุนแรงที่สุด (Institute for Economics and Peace, 2016)

กลุ่มชาวบาลูชที่รู้สึกไม่มั่นคงทำการต่อต้านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหตุการณ์ต่อต้าน CPEC ที่รุนแรงจนเป็นข่าวใหญ่มีดังนี้ ก่อนการประกาศสร้าง CPEC มีเหตุการณ์ต่อต้านแล้ว เนื่องจากข่าวสารแพร่กระจายว่าทั้ง 2 ประเทศตกลงที่จะร่วมมือกัน ดังจะเห็นได้จากใน ค.ศ. 2013 เกิดเหตุลอบโจมตีถังน้ำมันของจีนในจังหวัดบาลูชจิสถาน และใน ค.ศ. 2015 ได้เกิดเหตุการณ์ลักษณะเดียวกันอีกโดยกลุ่มที่แสดงตนว่าเป็นผู้ก่อเหตุ คือ กลุ่มกองกำลังชาวบาลูช (Kelemen, 2018) และก่อนการประกาศสร้างหนึ่งเดือนเกิดเหตุลอบสังหารแรงงานที่ไม่ใช่ชาวบาลูช (Non-Baloch) 20 ราย โดยกลุ่มที่แสดงตนว่าเป็นก่อเหตุ คือ กลุ่ม BLF ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณว่าจังหวัดบาลูจิชสถานไม่ปลอดภัยต่อผู้ที่จะมาขูดรีดผลประโยชน์จากชาวบาลูชและไม่ปลอดภัยสำหรับสร้าง CPEC นอกจากนี้ ใน ค.ศ. 2015 หลังการประกาศสร้างอย่างเป็นทางการยิ่งเกิดเหตุการณ์ก่อความไม่สงบและการก่อการร้ายบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น ดังจะเห็นได้จากในเดือนเดียวกับที่ประกาศสร้างเกิดเหตุลอบสังหารแรงงานที่ไม่ใช่ชาวบาลูช 22 ราย โดยกลุ่มที่แสดงตนว่าเป็นผู้ก่อเหตุคือกลุ่มกองกำลังรวมบาลูช (United Baloch Army: UBA) เพราะต้องการส่งสัญญาณความไม่พอใจต่อการสร้าง CPEC ตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 2015 อัตราการก่อการร้ายและการเสียชีวิตลดลงมาตลอดแต่หลังประกาศสร้างได้เพียงแค่หนึ่งเดือน ส่งผลให้อัตราการก่อการร้ายพุ่งสูงขึ้นทันทีจากเดือนเมษายนที่มีจำนวนการก่อการร้ายประมาณ 50 ครั้ง และมีผู้เสียชีวิต 70 รายเพิ่มขึ้นมาเป็น 90 ครั้ง และมีผู้เสียชีวิตประมาณ 180 ราย ซึ่งจังหวัดบาลูจิชสถานคือจังหวัดที่เกิดเหตุก่อการร้ายมากที่สุด ดังจะเห็นได้จากในช่วงเดือนมกราคมถึงกรกฎาคมเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายทั้งหมด 431 ครั้ง เกิดในจังหวัดบาลูจิชสถานมากถึง 167 ครั้ง (Sial & Muhammad, 2015) ยิ่งกว่านั้น เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2016 เกิดเหตุลอบวางระเบิดในจังหวัดบาลูจิชสถานทำให้วิศวกรชาวจีนเสียชีวิต 2 รายและบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก โดยกลุ่มที่แสดงตนว่าเป็นผู้ก่อเหตุ คือ กลุ่ม BLA เพราะต้องการให้จีนล้มเลิกการสร้าง CPEC (Singh, 2016) ซึ่งเหตุการณ์ต่อต้านข้างต้นส่งผลให้ใน ค.ศ. 2016 จังหวัดบาลูจิชสถานเป็นจังหวัดที่เกิดเหตุก่อความไม่สงบและการก่อการร้ายมากที่สุดเช่นเดียวกับเมื่อปี ค.ศ. 2015 ซึ่งมากถึงร้อยละ 34 ของเหตุการณ์ทั้งหมด โดยมีผู้เสียชีวิต 412 รายและได้รับบาดเจ็บ 702 ราย (The Asia Foundation, 2017)

ใน ค.ศ. 2017 เกิดสถานการณ์ความรุนแรงอย่างต่อเนื่องสร้างความกังวลต่อประเด็นความปลอดภัยในการสร้าง CPEC และสร้างกระแสความหวาดกลัวให้กับประชาชนชาวปากีสถานและชาวจีนอย่างมาก เพราะในเดือนเมษายนเกิดเหตุการณ์ต่อต้านใหญ่ไม่ต่ำกว่า 3 เหตุการณ์

ในจังหวัดบาลูจิชสถาน ดังจะเห็นได้จากเกิดเหตุสังหารคนงานก่อสร้างชาวปากีสถาน 3 รายที่ทำงานภายใต้ CPEC และสังหารคนงานก่อสร้าง 10 รายที่กำลังสร้างท่าเรือกวาดาร์ โดยกลุ่มที่ลงมือคือกลุ่มกองกำลังชาวบาลูชที่ต้องการให้ล้มเลิกการสร้าง CPEC ในจังหวัดของตน (International Crisis Group, 2018) และเกิดเหตุสังหารแรงงานท้องถิ่น 10 รายที่เมืองกวาดาร์ และในเวลาต่อมารัฐมนตรีมหาดไทยของบาลูจิชสถาน (Balochistan Home Minister) ได้ยืนยันว่าเกิดเหตุลอบวางระเบิดโครงการภายใต้ CPEC (Latif, 2017) อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ต่อต้านที่ผ่านมากระตุ้นให้สถานการณ์ภายในประเทศเลวร้ายขึ้น ดังจะเห็นได้จากรายงานว่าด้วยดัชนีสันติภาพระดับโลก (Global Peace Index) ของสถาบันเศรษฐกิจและสันติภาพ (Institute for Economics and Peace) ใน ค.ศ. 2017 ระบุว่าปากีสถานเป็นประเทศที่ไม่มีสันติภาพเป็นอันดับที่ 152 จากทั้งหมด 163 ประเทศ (Institute for Economics and Peace, 2017)

โดยสรุป CPEC ช่วยส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศได้อย่างกว้างขวางซึ่งในระยะยาวประชาชนโดยรวมจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งปากีสถานจะสามารถยับยั้งปัญหาการก่อความไม่สงบและการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ความมั่นคงภายในประเทศโดยรวมก็จะเพิ่มขึ้น แต่กลับต้องเผชิญกับเหตุการณ์ต่อต้านจากชาวบาลูชจนก่อให้เกิดความไม่มั่นคงมากขึ้น จึงเกิดคำถามว่าทำไมความพยายามในการส่งเสริมความมั่นคงของปากีสถานกลับนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน

4. ความไม่มั่นคงหลังการสร้างแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถาน

เนื้อหาข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์แล้วว่าเกิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคงหรือเกิดความไม่มั่นคงมากขึ้นจากการต่อต้านของชาวบาลูชและรัฐบาลไม่สามารถป้องกันและยับยั้งสถานการณ์ความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้น ดังนั้น ในหัวข้อนี้จะยืนยันสมมติฐานว่ากลุ่มชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงจากความพยายามในการส่งเสริมความมั่นคงจึงทำการต่อต้าน และปากีสถานมีลักษณะเป็นรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคงจึงนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน

4.1 ความรู้สึกไม่มั่นคงของชาวบาลูช

ปากีสถานเป็นรัฐที่มีความหลากหลายทางชนชาติทำให้มีการกีดกันและแข่งขันทางชนชาติเพื่อครอบงำชนชาติอื่น ส่งผลให้สังคมมีความแตกแยก ไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงเกิดปัญหาความขัดแย้งทางชนชาติมาโดยตลอด ซึ่งมีทั้งการปะทะกันระหว่างชนชาติต่างๆ และชนชาติที่ถูกกดขี่และไม่ได้รับความเท่าเทียมทำการปะทะกับรัฐบาลกลางที่ถูกครอบงำโดยชาวปัญจาบี (Punjabi) อาทิ ความขัดแย้งระหว่างชาวเบงกอล (Bengali) กับรัฐบาล ความขัดแย้ง

ระหว่างชาวปัชตุน (Pashtun) กับรัฐบาล ความขัดแย้งระหว่างชาวซินดี (Sindhi) กับชาว Mohajir และรัฐบาลกลาง และความขัดแย้งระหว่างชาวบาลูชกับรัฐบาลกลาง ซึ่งรัฐบาลแก้ไขความขัดแย้งโดยการนำทหารเข้าปราบปรามอย่างทารุณมาโดยตลอด ซึ่งที่ผ่านมาชาวบาลูชในจังหวัดบาลูจิชสถานเป็นชนชาติที่ถูกกดขี่มากกว่าชนชาติอื่นจึงเกิดการต่อต้านอย่างต่อเนื่องและกลายเป็นเหตุการณ์นองเลือดใหญ่ถึง 5 ครั้ง และที่สำคัญความรุนแรงดังกล่าวยังคงดำเนินอยู่ในขณะนี้

ความขัดแย้งทางชนชาติที่เกี่ยวกับชาวบาลูชเป็นประเด็นที่มีมาตั้งแต่อดีต แต่เมื่อสร้าง CPEC ก็ยิ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ได้เป็นเพียงแค่ความขัดแย้งทางชนชาติเท่านั้นแต่ยังเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่เพราะผลกระทบจาก CPEC ส่งผลต่อความมั่นคงของปัจเจกบุคคลโดยตรงและปัญหามีความเกี่ยวข้องกันหลายมิติ เช่น ปัญหาการกดขี่และกีดกันทางชนชาติ ความไม่เท่าเทียมทางการเมืองและเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ การเคลื่อนย้ายของผู้คนข้ามพรมแดน ปัญหาผู้ลี้ภัย และสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบากของประชาชน เป็นต้น ฉะนั้น ปัญหาจึงยากต่อการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้าง CPEC ยิ่งตอกย้ำให้ปัญหาความขัดแย้งทางชนชาติรุนแรงขึ้นโดยเฉพาะปัญหาความทุกข์ยากของชาวบาลูช ดังจะเห็นได้จากการสร้าง CPEC กระตุ้นให้ชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกว่าตนเป็นศัตรูของรัฐ ความรู้สึกถูกขูดรีดผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้สึกถูกละเลยและถูกเอาเปรียบ ความกลัวว่าจะกลายเป็นคนส่วนน้อยในจังหวัด จึงทำการต่อต้านจนก่อให้เกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศมากขึ้น ซึ่งประเด็นที่กระตุ้นให้รู้สึกไม่มั่นคงมี 7 ประเด็น ได้แก่

(1) การถูกทหารและตำรวจควบคุมอย่างเข้มงวดตอกย้ำความรู้สึกไม่มั่นคงและสร้างความโกรธแค้นต่อรัฐบาลกลางและกองทัพมากกว่าเดิม เนื่องจากจังหวัดบาลูจิชสถานมีเหตุก่อความไม่สงบมาโดยตลอดจึงมีทหารและตำรวจประจำการอยู่ทั่วจังหวัดเพื่อรักษาความสงบแต่ชาวบาลูชกลับถูกคุกคามและถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ และหลังการประกาศสร้าง CPEC เกิดเหตุการณ์ต่อต้านขึ้นทั่วจังหวัดทำให้รัฐบาลเพิ่มกำลังทหารเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับโครงการและแรงงานชาวจีน ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลตั้งกองกำลังทหารพิเศษรักษาความปลอดภัย (SSD) ซึ่งเป็นหน่วยที่ถูกฝึกมาสำหรับปฏิบัติภารกิจต่อต้านการก่อการร้าย แต่ประชาชนคนธรรมดากลับต้องถูกตรวจสอบอย่างกับเป็นผู้ก่อการร้ายและมีการตรวจตราตลอดทั้งวัน อาทิ ตั้งจุดตรวจเมื่อเข้าออกเมืองกวาดาร์ การติดตั้งกล้องวงจรปิด (Boyce, 2017, p. 16) ยิ่งกว่านั้น มีการตั้งค่ายทหารหลายจุดและนำทหารเข้ามามากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งชาวบาลูชมองว่ารัฐบาลกลางใช้ประเด็นความมั่นคงมาอ้างเพื่อเข้ามาจัดการกับประชาชนที่ต่อต้าน CPEC โดยมีชาวบาลูชหายสาบสูญและพบศพถูกทิ้งอยู่เสมอตั้งแต่ทหารเข้ามา (Sial & Muhammad, 2015) ณ ตอนนี้จังหวัดบาลูจิชสถานอยู่ภายใต้การคุมควบของกองทัพอย่างชัดเจนเพราะมี

การเพิ่มความแข็งแกร่งของกองทัพเรือและมีกองทัพเรือของจีนเข้ามาประจำการอยู่มากกว่าเดิม (Boyce, 2017, p. 20) ซึ่งชาวบาลูชเชื่อว่ากองทัพใช้ท่าเรือกวาดาร์เป็นศูนย์กลางในการควบคุมจังหวัดให้อยู่ภายใต้รัฐบาลกลาง (Small, 2015, p. 102) อย่างไรก็ตาม การรักษาความมั่นคงอย่างเข้มงวดโดยใช้มาตรการที่รุนแรงในการจัดการกับผู้ที่ต่อต้าน อาทิ การข่มขู่ (Intimidation) การคุกคามและการปราบปรามอย่างรุนแรง (Crackdown) ได้สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนอีกทั้งการปรากฏตัวของกองทัพยิ่งตอกย้ำความรู้สึกไม่มั่นคงเพราะกลัวว่าจะถูกปราบปรามอย่างทารุณเหมือนเหตุการณ์ในอดีต[12] (International Crisis Group, 2018)

(2) รัฐบาลกลางนำจีนเข้ามาขูดรีดผลประโยชน์ภายในจังหวัด ตอกย้ำความรู้สึกไม่มั่นคง เนื่องจากชาวบาลูชมองว่าจีนเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากพลังงานธรรมชาติมาโดยตลอดซึ่งเป็นการเอาเปรียบคนท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากตั้งแต่ ค.ศ. 2001 จีนเริ่มเข้ามาพัฒนาท่าเรือกวาดาร์แต่ชาวบาลูชมองว่าจีนต้องการมีอิทธิพลในท่าเรือเพื่อใช้ประโยชน์ทางการทหารมากกว่าทางการค้า และเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2013 รัฐวิสาหกิจของจีนก็ได้สัมปทานบริหารจัดการภายในท่าเรือเป็นเวลา 40 ปีต่อจากสิงคโปร์ ทำให้อำนาจบริหารและรายได้เป็นของจีนเกือบทั้งหมด (Small, 2015, p. 65) ยิ่งกว่านั้น เมื่อประกาศสร้าง CPEC ยิ่งตอกย้ำว่ารัฐบาลเปิดทางให้จีนเข้ามาขูดรีดผ่านการอ้างว่าจะพัฒนาเมืองกวาดาร์ให้เป็นศูนย์กลางทางการขนส่งของภูมิภาค ซึ่งในทางทฤษฎีชาวบาลูชจะได้ผลประโยชน์อย่างมหาศาลแต่สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นไปในทางตรงกันข้าม เพราะรายได้จากท่าเรือกวาดาร์ไม่ได้เข้าสู่จังหวัดโดยตรงแต่เข้าสู่รัฐบาลกลาง ดังจะเห็นได้จากนายฮาซิล ไบเซนโจ (Hasil Bizenjo) รัฐมนตรีว่าการท่าเรือและการประมงยืนยันว่าจีนจะได้ผลประโยชน์ร้อยละ 91 จากการบริหารท่าเรือกวาดาร์ รัฐบาลกลางจะได้เพียงแค่ร้อยละ 9 เท่านั้น ส่วนรัฐบาลประจำจังหวัดบาลูจิชสถานจะไม่ได้อะไรเลย เท่ากับว่ารัฐบาลประจำจังหวัดต้องรอส่วนแบ่งจากรัฐบาลกลางอีกทีทั้งๆ ที่หัวใจของ CPEC ตั้งอยู่ในจังหวัดบาลูจิชสถานแท้ๆ (International Crisis Group, 2018) นอกจากนี้ ชาวบาลูชกลัวว่าท่าเรือกวาดาร์จะอยู่ภายใต้การควบคุมของจีนเพราะมีแนวโน้มว่าปากีสถานจะไม่สามารถจ่ายคืนหนี้ที่กู้ยืมจากจีนมาสร้างโครงการต่างๆ ได้ ซึ่งเปรียบได้กับการถูกละเมิดอำนาจอธิปไตยส่งผลให้ชาวบาลูชทำการต่อต้านอย่างดุเดือด และกระแสเกลียดชังจีนก็รุนแรงขึ้นเพราะแรงงานชาวจีนเริ่มเข้ามาในเมืองกวาดาร์มากขึ้นทำให้ประชาชนไม่พอใจ เพราะเมืองเต็มไปด้วยแรงงานชาวจีนที่แสดงพฤติกรรมขัดต่อความเป็นอิสลาม (Sahai, 2018, p. 7)

[12] กลุ่มชาวบาลูชมีความขัดแย้งกับรัฐบาลกลางและกองทัพจนนำมาสู่เหตุการณ์ความรุนแรงทั้งหมด 5 เหตุการณ์ใหญ่ใน ค.ศ. 1948 1958 1962–1969 1973-1977 และ ค.ศ. 2004 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งกองทัพปราบปรามกลุ่มชาวบาลูชอย่างทารุณทุกครั้ง (Mahsood & Miankhel, 2013, p. 52)

(3) การถูกขูดรีดทางทรัพยากรธรรมชาติและถูกเอาเปรียบทางเศรษฐกิจตอกย้ำความรู้สึกไม่มั่นคงและนำไปสู่การต่อต้านได้ง่ายที่สุด เนื่องจากชาวบาลูชสัมผัสได้ว่ากำลังถูกขูดรีดผลประโยชน์เพราะโครงการส่วนใหญ่เกิดขึ้นในตัวเมืองกวาดาร์และท่าเรือเท่านั้นส่วนเมืองอื่นๆ ไม่ได้ผลประโยชน์ด้วย และโครงการที่กำลังสร้างก็เป็นโครงการด้านพลังงาน คือ โรงไฟฟ้าถ่านหิน 2 แห่งซึ่งก่อให้เกิดมลพิษในอากาศทำให้คนท้องถิ่นกังวลอย่างมาก ยิ่งกว่านั้น ชาวบาลูชรู้สึกถูกเอาเปรียบเพราะปากีสถานกับจีนตกลงที่จะสร้าง 3 เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ในจังหวัดปัญจาบ (Punjab) จังหวัดซินด์ (Sindh) และจังหวัดไคเบอร์ปัคตุนควา (Khyber Pakhtunkwa) ก่อน ทั้งที่จังหวัดเหล่านี้มีเขตอุตสาหกรรมที่เจริญกว่าจังหวัดบาลูจิชสถานอย่างมาก (International Crisis Group, 2018) และใน ค.ศ. 2015 รัฐบาลกลางต่อสัญญาให้จีนขูดรีดนำก๊าซธรรมชาติออกจากอำเภอซุย (Sui) โดยไม่ได้แจ้งให้รัฐบาลประจำจังหวัดทราบ[13] (Devasher, 2019, p. 134) นอกจากนี้ รัฐบาลกลางไม่เคยปรึกษาคนท้องถิ่นและความไม่ชัดเจนในรายละเอียดของโครงการทำให้คนท้องถิ่นกังวลว่าโครงการที่จะเกิดขึ้นจะเป็นการขูดรีดทรัพยากรธรรมชาติอย่างที่ผ่านมา อาทิ โครงการเหมืองทองแดงและทองที่เซนด์แนกค์ (Saindak Copper Gold Mine) โครงการเหมืองทองแดงที่ริกเคอร์ ดิก (Reko Diq) (Samad, 2016, p. 126)

(4) การปรับเปลี่ยนการสร้างแถบเส้นทางตอกย้ำความรู้สึกไม่มั่นคงจากการถูกละเลยถูกเอาเปรียบ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนแถบเส้นทางทำให้ชาวบาลูชยังไม่ได้รับผลประโยชน์ใดๆ ดังจะเห็นได้จากตอนแรกรัฐบาลชาริฟประกาศสร้างแถบเส้นทางฝั่งตะวันตกก่อนเพื่อนำความเจริญและการจ้างงานมาสู่จังหวัด แต่ในภายหลังได้เปลี่ยนมาสร้างทางฝั่งตะวันออก ซึ่งรัฐบาลแจ้งสาเหตุว่าเป็นเพราะเส้นทางฝั่งตะวันออกปลอดภัยและมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าเส้นทางฝั่งตะวันตกที่มีแต่สถานการณ์ความไม่มั่นคง อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนเส้นทางทำให้ยังไม่มีการสร้างเส้นทางหลักผ่านจังหวัดบาลูจิชสถานจึงสร้างความไม่พอใจให้กับชาวบาลูชอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากโครงการระยะเร่งด่วน ซึ่งเริ่มสร้างถนนและท่าหลวงในจังหวัดปัญจาบเป็นส่วนใหญ่แต่สร้างถนนในจังหวัดบาลูจิชสถานเพื่อใช้มุ่งสู่ท่าเรือกวาดาร์ (Ahmed & Samar, 2015, p. 137) เปรียบเสมือนเป็นเพียงแค่ทางผ่านเท่านั้นจึงทำให้พรรคการเมืองของจังหวัดบาลูจิชสถานต่อต้านและกล่าวโจมตีรัฐบาลกลางว่ามีผลประโยชน์แอบแฝงเพื่อพัฒนาจังหวัดที่เป็นฐานเสียงของตนและต้องการขูดรีดทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดที่ยากจนกว่า (Boyce, 2017, p. 26) รวมทั้งนายดวน ข่าน อาซักไซ (Daud Khan

[13] รัฐบาลกลางมีความขัดแย้งกับรัฐบาลประจำจังหวัดมาโดยตลอดในประเด็นเรื่องการจัดสรรอำนาจและงบประมาณ

Achakzai) วุฒิสมาชิกออกมากล่าวโจมตีว่า “CPEC ควรจะเปลี่ยนชื่อเป็นแถบเศรษฐกิจจีนกับปัญจาบมากกว่าเพราะจังหวัดอื่นไม่ได้รับผลประโยชน์เลย” (Rafi, Khan, & Aslam, 2016, p. 15) นอกจากนี้ ทุกพรรคในจังหวัดทางฝั่งตะวันตกร่วมกันเดินหน้าต่อต้านการปรับเปลี่ยนการสร้างแถบเส้นทาง ดังจะเห็นได้จากในเดือนเมษายน ค.ศ. 2015 พรรคการเมืองจัดประชุมเพื่อแสดงจุดยืนร่วมกันในการต่อต้านการปรับเปลี่ยนแถบเส้นทางดังกล่าวโดยข้อสังเกตที่ได้จากการประชุมคือ การลงทุนทั้งหมด 46 พันล้านเหรียญสหรัฐ มีการลงทุนในจังหวัดบาลูจิชสถานเพียงแค่ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐเท่านั้น และในเดือนพฤษภาคมองค์การไม่แสวงหาผลกำไรต่างจัดประชุมเพื่อร่วมกันต่อต้านเช่นกัน (Sial & Muhammad, 2015) และประชาชนเองก็ร่วมกันชุมนุมประท้วงและนัดหยุดงานเพื่อต่อต้านการปรับเปลี่ยนแถบเส้นทาง ส่วนกลุ่มกองกำลังชาวบาลูชก็ก่อความไม่สงบไปพร้อมๆ กัน รัฐบาลพยายามป้องกันแล้วแต่ก็ไร้ประสิทธิภาพ รัฐบาลถูกต่อต้านอย่างหนักจนนายกรัฐมนตรีชาริฟต้องออกมาสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนโดยกล่าวว่า “CPEC จะสร้างผลประโยชน์ให้กับทุกจังหวัดและทุกพื้นที่ในปากีสถานและเปลี่ยนประเทศของเราให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคสำหรับการค้าและการลงทุน” (Jacob, 2018, p. 113)

(5) การหลั่งไหลเข้ามาของคนภายนอกตอกย้ำความกลัวที่จะกลายเป็นคนส่วนน้อย (Minority) ในจังหวัด เนื่องจาก CPEC จะผลักให้คนท้องถิ่นและคนพื้นเมืองกลายเป็นคนส่วนน้อย เพราะคนจากภายนอกจะหลั่งไหลเข้ามาหาผลประโยชน์ เช่น หางานทำ จับจองอสังหาริมทรัพย์เพื่อเก็งกำไร เป็นต้น ในขณะนี้ประชาชนจากจังหวัดอื่นทยอยเข้ามาและมีการคาดการณ์ว่ามีชาวจีนอาศัยอยู่ในปากีสถานมากกว่า 30,000 คน (International Crisis Group, 2018) โดยเฉพาะเมืองกวาดาร์มีจำนวนมากที่สุดจากการคาดการณ์ระบุว่าภายใน ค.ศ. 2048 ประชากรชาวจีนจะมีมากกว่าชาวบาลูช (Sahai, 2018. p. 3) ซึ่งจากการสำรวจสำมะโนประชากรล่วงหน้าใน ค.ศ. 2017 ยืนยันได้ว่าสัดส่วนของประชากรชาวบาลูชลดลงจากร้อยละ 61 เหลือร้อยละ 55.6 เท่านั้น (Devasher, 2019, p. 123) ซึ่งการเป็นคนส่วนน้อยในจังหวัดของตนทำให้รู้สึกว่าความเป็นชนชาติบาลูชกำลังจะถูกหลอมรวมและกลืนหายไปจึงต่อต้านโดยการลอบโจมตีท่อส่งก๊าซทางรถไฟและชาวจีนเพราะไม่ต้องการให้จังหวัดมีความเจริญก่อนที่จะได้เป็นรัฐอธิปไตย เพราะกลัวว่าเมื่อท่าเรือกวาดาร์เป็นศูนย์กลางทางการขนส่งจะทำให้คนภายนอกย้ายเข้ามามากขึ้นและจะยิ่งทำให้ชาวบาลูชเป็นคนส่วนน้อยลงเรื่อยๆ (Abit & Ashfaq, 2015, p. 152) โดยคนท้องถิ่นเชื่อว่า CPEC เป็นแผนสมคบคิดเพื่อทำให้ชนชาติบาลูชกลายเป็นคนส่วนน้อยในที่สุด (Insha, 2015, p. 148) นอกจากนี้ เมื่อความเจริญเข้ามานั้นจะทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเมืองกวาดาร์กับเมืองรอบนอกและจะผลักให้คนท้องถิ่นกลายเป็นคนส่วนน้อยในที่สุด

(6) การไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจผลประโยชน์ของตนเองตอกย้ำความรู้สึกไม่มั่นคง เนื่องจากชาวบาลูชไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจึงขาดความเชื่อมั่นว่าจะได้รับผลประโยชน์ตามที่กล่าวอ้างจนบั่นทอนความชอบธรรมของรัฐบาล ดังจะเห็นได้จากตั้งแต่แรก CPEC เป็นการตัดสินใจของรัฐบาลฝ่ายเดียวโดยไม่มีฉันทมติร่วมกันระหว่างประชาชน นักธุรกิจและพรรคการเมืองมาก่อนจึงกระตุ้นให้จังหวัดที่ยากจนอย่างจังหวัดบาลูจิชสถานถูกละเลยทั้งๆ ที่หัวใจของ CPEC ตั้งอยู่ที่นี้ (Wolf, 2018, p. 88) แต่ชาวบาลูชกลับไม่มีส่วนในการตัดสินใจใดๆ เลยเพราะขาดตัวแทนในการเจรจาผลประโยชน์จึงก่อให้เกิดปัญหาตามมา อาทิ ปัญหาส่วนแบ่งจากท่าเรือกวาดาร์ที่เป็นไม่ธรรม ปัญหาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเสื่อมโทรม (Jacob, 2018, p. 115) ซึ่งสถาบัน International Crisis Group ไปสัมภาษณ์นักธุรกิจชั้นนำ ตัวแทนสภาหอการค้าและนักเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมได้ข้อสรุปว่ารัฐบาลไม่ต้องการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเจรจา (International Crisis Group, 2018) และถึงแม้จะมีการเปิดประชุมสภาเกี่ยวกับ CPEC แต่ก็ไม่มีการอภิปรายเท่าที่ควร (Hameed, 2018) แต่นักการเมืองของจังหวัดพยายามเรียกร้องให้รัฐบาลกลางเปิดเผยข้อมูลของโครงการสู่สาธารณะ แต่รัฐบาลแสดงท่าทีลังเลยิ่งทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นเกรงว่าจะถูกขูดรีดทรัพยากรธรรมชาติอีก (Ali, 2015, p. 12) แม้แต่หัวหน้าคณะรัฐมนตรีของบาลูจิชสถานยังกล่าวว่า รู้สึกไม่มั่นใจว่าชาวบาลูชจะได้รับประโยชน์จาก CPEC และตนไม่เคยรับรู้ถึงรายละเอียดของโครงการมาก่อน ยิ่งกว่านั้น รัฐบาลประจำจังหวัดแทบจะไม่ได้เข้าร่วมตัดสินใจในรายละเอียด และรัฐบาลก็ไม่แจ้งรายละเอียดให้ทราบ (Sial & Muhammad, 2015) อาจกล่าวได้ว่า CPEC เป็นการพัฒนารูปแบบจากบนลงล่าง (Top-Down) มุ่งแต่จะส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจจนละเลยความกินดีอยู่ดีของประชาชนเพราะไม่มีกระบวนการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Wolf, 2018, p. 89)

(7) ความไม่ชัดเจนในรายละเอียดและความไม่โปร่งใสของรัฐบาลตอกย้ำความรู้สึกไม่มั่นคงเพราะประชาชนขาดความเชื่อมั่นว่าจะได้รับผลประโยชน์จริง จึงยิ่งทำให้ไม่ไว้ใจนโยบายของรัฐบาลจนบั่นทอนความชอบธรรมของรัฐบาล เนื่องจากตั้งแต่ต้นรัฐบาลไม่เคยเปิดเผยรายละเอียดและไม่มีแม้แต่รายละเอียดของโครงการในระยะเร่งด่วน ส่งผลให้ไม่มีความชัดเจนในเรื่องส่วนแบ่งของรายได้และจำนวนการจ้างงานของแต่ละโครงการ แม้ว่าจะมีข้อมูลจากทางรัฐบาลที่คาดการณ์ว่าจะสร้างการจ้างงานสูงถึง 2.32 ล้านอัตรา แต่ก็ยังไม่มีรายละเอียดว่าโครงการใดจะสร้างการจ้างงานจำนวนเท่าใด (Jacob, 2018, p. 115) แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามลดความรู้สึกไม่เชื่อมั่นโดยตั้งเว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลแก่สาธารณะแต่ก็ไม่เกิดผล (Ministry of Planning and Reform, 2019) ดังคำกล่าวของนายมุสตากก์ รัชพาร์ (Mushtaq Rajpar) นักวิเคราะห์ที่กล่าวว่า “การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับแผนของ CPEC ไม่ได้ให้ข้อมูลใหม่ที่ทำให้พวกเราเข้าใจโครงการมากขึ้นและไม่ได้ช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการเลย”

(Rajpar, 2017) นอกจากนี้ นักการเมืองหลายคนในรัฐสภาได้ตั้งกระทู้ถามถึงประเด็นความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรงบประมาณภายใต้ CPEC แต่ก็ไม่ได้รับการตอบข้อสงสัย (International Crisis Group, 2018) และกระบวนการตัดสินใจขาดความโปร่งใสและไม่มีช่องทางสำหรับการเจรจาผลประโยชน์ของแต่ละโครงการเท่าที่ควร (Wolf, 2018, p. 92) โดยรัฐบาลอ้างว่าไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้เพื่อผลประโยชน์ทางความมั่นคง แต่ประชาชนมองว่ารัฐบาลใช้ประเด็นความมั่นคงมาอ้างเพื่อไม่ต้องการให้คนท้องถิ่นเข้ามาขัดขวางผลประโยชน์ของรัฐบาลและกองทัพ (Hameed, 2018) ยิ่งกว่านั้น ปัญหาการคอร์รัปชันที่อยู่คู่กับสังคมมาอย่างยาวนานมีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้นเมื่อมีผลประโยชน์จำนวนมหาศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประมูลงานสร้างทางด่วนที่ได้ลำดับสองเป็นผู้ชนะการประมูล งบประมาณบางโครงการสูงเกินจริง (Devasher, 2019, p. 189) และตามรายงานของรายงานนัมบีโอ (Numbeo Report) ใน ค.ศ. 2016 ระบุว่าปากีสถานมีปัญหาคอร์รัปชันและการติดสินบนสูงถึงร้อยละ 81.72 (Arshad & Dong, 2016, p. 101)

อย่างไรก็ตาม ในอนาคตความสำเร็จของ CPEC จะทำให้ชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเกิดเหตุการณ์ต่อต้านมากขึ้นทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสร้าง CPEC ซึ่งรัฐบาลไม่มีทางยอมให้โครงการล้มเหลวเด็ดขาด จึงต้องรักษาความสงบเพื่อให้การก่อสร้างดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น แต่ความเป็นรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคงจึงนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศมากขึ้น

4.2 การขาดขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคง

ปากีสถานในฐานะรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคงภายในจังหวัดบาลูจิชสถานที่เกิดขึ้นหลัง CPEC ซึ่งมีสาเหตุหลัก 3 ประการ ได้แก่

(1) การไม่สามารถรวบรวมอำนาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถจัดการกับความไม่มั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปากีสถานไม่สามารถบังคับใช้อำนาจได้ทั่วถึงและชาวบาลูชไม่ยอมรับอำนาจของรัฐบาลทำให้ขาดความชอบธรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพของนโยบายความมั่นคง ซึ่งจังหวัดบาลูจิชสถานเป็นหนึ่งในดินแดนที่ปากีสถานไม่สามารถรวบรวมดินแดนและอำนาจได้ทั่วถึง ทำให้ต้องเผชิญกับการต่อต้านอำนาจของรัฐจากกลุ่มอำนาจเดิม ได้แก่ หัวหน้าชนเผ่า (Sadar) เนื่องจากการรวบรวมอำนาจทำให้กลุ่มหัวหน้าชนเผ่ารู้สึกถูกคุกคามเพราะรัฐเข้ามาเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมเดิม ทำให้เสียผลประโยชน์จึงต่อต้านเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตน ซึ่งชนชาติบาลูชประกอบด้วยหลายชนเผ่าสามารถแบ่งได้ประมาณ 60 ชนเผ่าและแต่ละเผ่าก็มีความขัดแย้งระหว่างกันทำให้ชนชาติบาลูชไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อีกทั้งหัวหน้าเผ่าทั้งหลายคอยปลุกระดมลูกเผ่า (Tribesmen) ให้ต่อต้านอำนาจของรัฐบาลมาโดยตลอด จึงทำให้รัฐบาลไม่สามารถจัดการกับความไม่มั่นคงได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากโครงสร้างทางการเมืองและสังคมของจังหวัดเป็นแบบชนเผ่า (Tribal System) ในแต่ละเผ่าปกครองด้วยระบบชนเผ่า (Sardari System) มีหัวหน้าเผ่าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดเหนือลูกเผ่าซึ่งชาวบาลูชให้ความเคารพหัวหน้าเผ่าอย่างมากและยึดถือจารีตประเพณีมากกว่ากฎหมายจึงทำให้รัฐบาลไม่สามารถบังคับใช้อำนาจได้อย่างทั่วถึงและส่งผลให้รัฐบาลไม่มีความชอบธรรมในสายตาของคนท้องถิ่น (Samad, 2016, p. 122) ยิ่งกว่านั้น หน่วยรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ชนบทเป็นหน้าที่ของทหารที่ถูกคัดเลือกมาจากหัวหน้าเผ่า ซึ่งใน ค.ศ. 2018 มีกำลังพลสูงถึง 23,132 นาย แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าเผ่ามีกองกำลังเป็นของตัวเองและมีอิทธิพลในพื้นที่มากกว่าร้อยละ 95 ของจังหวัด (Devasher, 2019, pp. 15, 29) นอกจากนี้ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดที่เต็มไปด้วยภูเขาและทะเลทรายทำให้ยากลำบากต่อการบังคับใช้อำนาจและเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งความห่างไกลทำให้คนท้องถิ่นไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายสร้างความลำบากในการดำเนินนโยบายในพื้นที่ดังกล่าว อาทิ การขอความร่วมมือในการจัดการกับกลุ่มกองกำลัง การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาต่างๆ (Lange, 2010, p. 55) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพยายามลดอำนาจของหัวหน้าเผ่ามาโดยตลอด แต่ก็ไม่สำเร็จเพราะหัวหน้าเผ่าต่อต้านไม่ให้รัฐบาลเข้าถึงประชาชนเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตนไว้ และรัฐบาลเองก็ต้องพึ่งพาหัวหน้าเผ่าในการรักษาความสงบตามพื้นที่ชนบท จึงสนับสนุนแต่หัวหน้าเผ่าจนละเลยชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยปล่อยให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าเผ่าในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน (Mahsood & Miankhel, 2013, p. 53)

หลังสร้าง CPEC มีความเป็นไปได้ว่าจะกระตุ้นให้หัวหน้าเผ่าพยายามรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตนยิ่งกว่าเดิมเพราะความเจริญจะทำให้คนท้องถิ่นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและไม่ต้องพึ่งพาหัวหน้าเผ่าอีก ซึ่งหัวหน้าเผ่าอาจสนับสนุนกลุ่มกองกำลังเพื่อต่อต้านรัฐบาล ดังจะเห็นได้จากพรรคการเมืองในจังหวัดมีหัวหน้าเผ่าเป็นหัวหน้าพรรคหรือไม่ก็ถูกครอบงำจึงต้องดำเนินนโยบายตามผลประโยชน์ของหัวหน้าเผ่า (Yiğit, 2019, p. 18) ซึ่งพรรคการเมืองที่ต่อต้าน CPEC มีหัวหน้าพรรคเป็นหัวหน้าชนเผ่าทั้งสิ้น อาทิ พรรคชาตินิยม (National Party: NP) พรรคชาตินิยมบาลูจิชสถาน (Balochistan National Party: BNP) (Devasher, 2019, p. 242) อย่างไรก็ตาม ตอนนี้เหตุการณ์ต่อต้านและความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่ฝีมือของกลุ่มหัวหน้าเผ่าเพราะตอนนี้ชาวบาลูชส่วนใหญ่ต้องการปกป้องความเป็นชนชาติบาลูช (Devasher, 2019, p. 296)

(2) การไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ทั่วถึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถจัดการกับความไม่มั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกลุ่มต่อต้านและกลุ่มก่อการร้ายสามารถใช้ประโยชน์จากความอ่อนแอของรัฐบาลที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายและไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ตาม

แนวชายแดนจึงใช้เป็นสถานที่หลบซ่อนตัวและฐานที่มั่น ดังจะเห็นได้จากตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1990 กลุ่มกองกำลังมีอำนาจมากและกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศทำให้ตำรวจไม่มีความสามารถที่จะระงับเหตุความรุนแรงได้ (Murphy, 2013, p. 136) ยิ่งกว่านั้น ตั้งแต่ ค.ศ. 2006 กลุ่มทอลิบันหลบหนีการกวาดล้างของสหรัฐอเมริกา[14] มาสู่จังหวัดบาลูจิชสถานทำให้มีสมาชิกกลุ่มทอลิบันอยู่มากจนเรียกได้ว่าเป็นเมืองหลวงของทอลิบัน (Small, 2015, p. 133) นอกจากนี้ รัฐบาลยังไม่สามารถสอดส่อง เฝ้าระวังและยับยั้งเหตุการณ์ก่อความไม่สงบและก่อการร้ายได้อย่างทันการณ์จึงทำให้สถานการณ์ความไม่มั่นคงเกิดขึ้นอย่างง่ายดายเพราะจังหวัดมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและทะเลทราย ขาดโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะในชนบททำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างทั่วถึงจึงเกิดปัญหาความมั่นคงต่างๆ อาทิ การลักพาตัวไปเรียกค่าไถ่ การค้าอาวุธสงคราม เครือข่ายค้ายาเสพติดใช้เป็นพื้นที่ในการผลิตและลำเลียงสินค้าเพื่อส่งออก (Arshad & Dong, 2016, p. 102) ส่งผลให้กลุ่มกองกำลังมีแหล่งเงินทุนสามารถดำเนินการต่อต้านได้อย่างต่อเนื่อง และกลุ่มกองกำลังยังสามารถฝึกซ้อมและเคลื่อนย้ายเพื่อปฏิบัติการได้อย่างสะดวกแม้ว่ากองทัพจะมีความทันสมัยและแข็งแกร่งเพียงใดก็ไม่สามารถจัดการได้เพราะลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะกับการหลบซ่อนตัวและความยากลำบากในติดต่อสื่อสารยิ่งทำให้กองทัพไร้ประสิทธิภาพจนปากีสถานกลายเป็นสวรรค์ของกลุ่มก่อการร้าย (Underhill, 2014, pp. 101-102)

ความยากลำบากในการเข้าถึงพื้นที่ยังทำให้รัฐบาลไม่สามารถป้องกันโครงการต่างๆ ได้จึงเปิดโอกาสให้กลุ่มต่อต้านใช้สิ่งก่อสร้างเป็นเป้าโจมตีและสร้างความหวาดกลัวได้เป็นวงกว้าง ยิ่งกว่านั้น ยังถูกแทรกแซงจากประเทศอื่น อาทิ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ อัฟกานิสถาน อิหร่าน และอินเดียในการสนับสนุนกลุ่มชาตินิยมให้ก่อความไม่สงบเพื่อบั่นทอนการสร้าง CPEC (Small, 2015, p. 109) ดังจะเห็นได้จากปากีสถานจับตัวหน่วยข่าวกรองของอินเดีย (Research and Analysis Wing: RAW) ได้ ซึ่งให้การรับสารภาพว่าเข้ามาสนับสนุนกลุ่มแบ่งแยกดินแดนบาลูจิชสถาน (Rafi, Khan, & Aslam, 2016, p. 13) และกระทรวงมหาดไทยของปากีสถาน (The Interior Ministry of Pakistan) อ้างว่า RAW และหน่วยข่าวกรองของอัฟกานิสถาน (National Directorate of Security: NDS) ร่วมมือกันปฏิบัติการในจังหวัดบาลูจิชสถานตอนใต้ ซึ่งอาจสนับสนุนกลุ่มกองกำลังให้โจมตี CPEC (Dunya News, 2016) ซึ่งการสนับสนุนดังกล่าวทำให้กองกำลังมีงบประมาณในการต่อต้านจึงเกิดเหตุก่อความไม่สงบอย่างไม่สิ้นสุด นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้กลุ่มกองกำลังเข้ามาทำหน้าที่แทนรัฐบาลในพื้นที่ดังกล่าว อาทิ ให้ความคุ้มครอง

[14] สหรัฐอเมริกาบุกโจมตีกลุ่มทอลิบันตามแนวชายแดนอัฟกานิสถานกับปากีสถานตั้งแต่เริ่มสงครามต่อต้านการก่อการร้ายใน ค.ศ. 2001

และรักษากฎระเบียบ ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการจนสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งร่วมกับคนในท้องถิ่นและได้รับการยอมรับจากสังคมจนสามารถแฝงตัวปะปนอยู่กับประชาชน จึงยากที่จะจัดการให้หมดสิ้น ซึ่งความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวร่วมกันกับคนท้องถิ่นทำให้สามารถสรรหาสมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายได้สะดวก (Underhill, 2014, p. 100)

(3) การใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถจัดการกับความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมาตรการตอบโต้ที่รุนแรงก่อให้เกิดการต่อต้านมากขึ้นและส่งผลให้รัฐบาลหมดความชอบธรรมในสายตาของชาวบาลูช จึงต่อต้านจนเกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศมากกว่าเดิม ซึ่งปากีสถานใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงกับชาวบาลูชมาโดยตลอด แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ (Mahsood & Miankhel, 2013, p. 52) และภายหลังการสร้าง CPEC ปากีสถานก็พร้อมที่จะใช้มาตรการที่รุนแรงเช่นเดิม ดังจะเห็นได้จากมีการตั้งกองกำลัง SSD สำหรับรักษาความปลอดภัยตั้งค่ายทหารและจุดตรวจอย่างเข้มงวดขึ้นทั่วจังหวัดดังที่กล่าวมา ซึ่งโดยรวมแล้วมีทหารเกือบ 32,000 นาย (Devasher, 2019, p. 198) โดยตั้งแต่ ค.ศ. 2015 รัฐบาลและกองทัพเร่งจัดการกับกลุ่มก่อการร้ายและมอบอำนาจให้กองทัพเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาความมั่นคงเพื่อให้การสร้าง CPEC ดำเนินไปอย่างราบรื่นแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ (Umar, Taj & Adnan, 2017, p. 23) แต่กองทัพยังคงยืนยันที่จะใช้มาตรการที่รุนแรงต่อ ดังจะเห็นได้จากนายราฮิล ชาริฟ (Raheel Sharif) ผู้บัญชาการทหารสูงสุดประกาศอย่างชัดเจนว่า CPEC เป็นโครงการแห่งชาติและยืนยันว่า CPEC ต้องสำเร็จลุล่วงไม่ว่าจะต้องแลกด้วยอะไรก็ตาม (Sajid, 2016) แม้ว่าจะควบคุมและป้องกันอย่างเข้มงวดแต่ก็ยังเกิดเหตุการณ์ต่อต้านอย่างต่อเนื่องในระหว่าง ค.ศ. 2015–2017 ดังที่กล่าวมา ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปากีสถานไม่สามารถจัดการกับกลุ่มต่อต้านชาวบาลูชได้แม้แต่น้อย แต่กองทัพก็ยังคงไม่หยุดใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงเพราะปากีสถานไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ เนื่องจากการเป็นรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถ (Job, 1992, p. 29)

กองทัพใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงกับชาวบาลูชที่ต่อต้าน CPEC อย่างต่อเนื่อง นับว่ามีความโหดเหี้ยมอย่างมาก ตั้งแต่การคุกคาม การข่มขู่ การลักพาตัว การทรมานให้รับสารภาพ การประหารชีวิตนอกระบบกฎหมาย (Extra-Judicial Executions) การฆ่าและทิ้ง (Kill-and-Dump) และการบังคับหายสาบสูญ (Enforced Disappearance) ซึ่งในช่วง ค.ศ. 2014–2017 มีผู้เสียชีวิตและสูญหายมากขึ้นในจังหวัดเพราะปากีสถานดำเนินนโยบายฆ่าและทิ้ง (Kill-and-Dump Policy) ดังจะเห็นได้จากใน ค.ศ. 2014 จังหวัดบาจิชสถานมีการพบหลุมศพขนาดใหญ่มีศพประมาณ 103 ศพ ที่มีร่องรอยการถูกทรมาน และใน ค.ศ. 2016 สำนักข่าวบีบีซีอูรดู (BBC Urdu) เปิดเผยข้อมูลที่ได้จากกระทรวงสิทธิมนุษยชน (Federal Ministry of Human Rights) ว่ามีการประหารชีวิตนอกระบบกฎหมายจำนวนมาก โดยศพส่วนใหญ่ถูกทิ้งในเมืองใหญ่

อย่างเควตตา (Quetta) กะลัต (Kalat) หรือแม้แต่นักข่าวท้องถิ่นที่เสนอข่าวเกี่ยวกับการกระทำอันโหดเหี้ยมของกองทัพจะถูกคุกคามจนถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งใน ค.ศ. 2017 มีนักข่าวถูกสังหาร 43 ราย (Devasher, 2019, pp. 205, 219, 228) นอกจากนี้ กองกำลังกึ่งทหารชายแดน (Frontier Corps) ภายใต้การควบคุมของกองทัพตั้งด่านตรวจในจังหวัดมากกว่า 500 ด่าน ซึ่งตามรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของปากีสถาน (Human Right Commission of Pakistan: HRCP) ระบุว่าประชาชนไม่พอใจที่ถูกคุกคามจากด่านดังกล่าว อีกทั้งกองทัพตั้งหน่วยกองกำลัง Tehreek-e-Nefaz-e-Aman (TNAB) ขึ้นมาเพื่อรักษาความสงบภายในจังหวัดแต่เป็นการคุกคามและสังหารประชาชนที่ขัดขืนต่อนโยบายของรัฐบาลโดยมีการสังหารไปแล้วมากกว่า 130 ราย ซึ่งผู้ก่อเหตุไม่เคยถูกดำเนินคดีจึงถูกมองว่ารัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน (State-Sponsored) (Devasher, 2019, pp. 288-289, 293-294)

อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถจัดการกับความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ต่อต้านตั้งแต่ ค.ศ. 2014–2017 ดังที่กล่าวมาและใน ค.ศ. 2018 ยิ่งทวีความรุนแรงและบ่อยครั้งมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ เกิดเหตุสังหารชาวจีนที่เมืองการาจี ยิ่งสร้างความหวาดกลัวให้กับชาวจีนเพราะกลุ่มก่อเหตุมุ่งที่จะสังหารชาวจีนทั่วประเทศ (Kay, 2018) และในเดือนสิงหาคมเกิดเหตุลอบโจมตีชาวจีนภายใต้ CPEC ในจังหวัดบาลูจิชสถานอีก 2 เหตุการณ์ ดังจะเห็นได้จากกลุ่ม BLA ลอบวางระเบิดรถขนส่งแรงงานชาวจีนที่ทำงานในโครงการเหมือง Saindak (Ramachandran, 2019) และเกิดเหตุระเบิดพลีชีพครั้งแรกเพื่อสังหารวิศวกรชาวจีน (Notezai, 2018) ซึ่งแสดงนัยยะว่ากลุ่ม BLA ยกระดับวิธีการต่อต้านจากการก่อความไม่สงบทั่วไปมาใช้วิธีการระเบิดพลีชีพแทน ยิ่งกว่านั้น วันที่ 23 พฤศจิกายนเกิดเหตุการณ์ต่อต้านชาวจีนที่รุนแรงที่สุดในปากีสถานเพราะครั้งนี้ กลุ่ม BLA บุกโจมตีสถานกงสุลของจีนในเมืองการาจีทำให้มีผู้เสียชีวิต 7 ราย และผู้ก่อเหตุยังประกาศว่าจะโจมตีผลประโยชน์ของจีนในจังหวัดบาลูจิชสถานต่อไป (Aamir, 2019, pp. 9-12) อาจกล่าวได้ว่า สถานการณ์ความรุนแรงและความไม่มั่นคงภายในประเทศที่เกิดขึ้นไม่ได้เพียงแค่กระทบความมั่นคงของรัฐเท่านั้นแต่ยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของประชาชนทุกชนชาติภายในประเทศ

5. บทสรุป

บทความนี้มีคำถามสำคัญว่า ทำไมความพยายามในการส่งเสริมความมั่นคงของปากีสถานกลับนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน โดยมีสมมติฐานว่า การสร้างแถบเศรษฐกิจจีนกับปากีสถานเป็นความพยายามของรัฐบาลในการส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศ แต่กลับ

นำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถานเพราะกลุ่มชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงจากความพยายามในการส่งเสริมความมั่นคง จึงต่อต้านเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับกลุ่มตน และการที่ปากีสถานมีลักษณะเป็นรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคงจึงนำไปสู่การเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถาน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดภาวะย้อนแย้งทางความไม่มั่นคงพบว่า ความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นหลังการสร้าง CPEC เป็นไปตามสมมติฐานอย่างชัดเจน

ปากีสถานมีลักษณะรัฐเป็นรัฐอ่อนแอที่เต็มไปด้วยปัญหาความมั่นคง อาทิ ปัญหาความแตกแยกของชนชาติ ปัญหาความชอบธรรมของรัฐบาล ปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลประจำจังหวัด ปัญหาวิกฤตด้านพลังงาน ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาความยากจน ซึ่งทุกรัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาความมั่นคงและส่งเสริมความมั่นคงแต่ก็ไม่มีรัฐบาลชุดใดสามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาจึงถูกสะสมมานานทำให้เกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม ใน ค.ศ. 2015 การสร้าง CPEC เป็นการส่งเสริมความมั่นคงของรัฐบาลรูปแบบหนึ่ง ซึ่งรัฐบาลพยายามส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศอย่างกว้างขวาง ถือเป็นโอกาสในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ไปพร้อมกันตั้งแต่ความมั่นคงด้านพลังงาน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม จนในท้ายที่สุดปากีสถานก็จะมีความมั่นคงเพิ่มขึ้นโดยรวม แต่ในความเป็นจริงกลับต้องเผชิญกับการต่อต้านจากชาวบาลูช เนื่องจากนโยบายการส่งเสริมความมั่นคงภายในประเทศหรือ CPEC กระตุ้นให้ชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงมากกว่าเดิม ซึ่งประเด็นที่กระตุ้นให้รู้สึกไม่มั่นคงมี 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การถูกทหารและตำรวจควบคุมอย่างเข้มงวด 2) รัฐบาลกลางนำจีนเข้ามาขูดรีดผลประโยชน์ภายในจังหวัด 3) การถูกขูดรีดทางทรัพยากรธรรมชาติและถูกเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ 4) การปรับเปลี่ยนการสร้างแถบเส้นทาง 5) การหลั่งไหลเข้ามาของคนภายนอก 6) การไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจผลประโยชน์ของตน 7) ความไม่ชัดเจนในรายละเอียดและความไม่โปร่งใสของรัฐบาล

ฉะนั้น เมื่อชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงจึงทำการต่อต้านเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับกลุ่ม แต่กลับก่อให้เกิดความไม่มั่นคงภายในประเทศมากขึ้น จึงทำให้รัฐบาลต้องหาวิธีจัดการกับความไม่มั่นคงแต่ความเป็นรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถจัดการกับความมั่นคงภายในจังหวัดบาลูจิชสถานมี 3 สาเหตุหลัก ได้แก่ 1) การไม่สามารถรวบรวมอำนาจ 2) การไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ทั่วถึง 3) การใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงมาโดยตลอดแต่ก็ไม่สามารถป้องกันและยับยั้งเหตุก่อความไม่สงบและก่อการร้ายได้จึงยังคงเกิดเหตุการณ์ต่อต้าน

อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ค.ศ. 2015–2017 และใน ค.ศ. 2018 เหตุการณ์ต่อต้านยิ่งรุนแรงขึ้นจึงเกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถานอย่างไม่สิ้นสุด

ดังนั้น การวิเคราะห์ที่ผ่านมาได้ข้อสรุปที่สำคัญคือ CPEC กระตุ้นให้ชาวบาลูชรู้สึกไม่มั่นคงมากขึ้นจึงจำเป็นต้องต่อต้านเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับกลุ่มตนแต่กลับทำให้เกิดความไม่มั่นคงแทน และความเป็นรัฐอ่อนแอทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคงจึงก่อให้เกิดความไม่มั่นคงภายในปากีสถานมากขึ้น

สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาต่อในทางทฤษฎีสามารถศึกษาความรู้สึกไม่มั่นคงของกลุ่มบุคคลจากชนชาติอื่นในจังหวัดต่างๆ ของปากีสถานเพราะมีแนวโน้มว่าจะเกิดการต่อต้านจากชนชาติต่างๆ มากขึ้น หรือสามารถศึกษาประเด็นระดับรัฐ อาทิ ผลกระทบในแง่ลบต่อสังคมจาก CPEC ก็น่าสนใจอยู่ไม่น้อย หรือประเด็นระดับภูมิภาค เช่น ความสำเร็จของ CPEC ส่งผลต่อดุลอำนาจในเอเชียใต้อย่างไร และประเด็นระดับโลกอย่าง CPEC ส่งผลต่อการเปลี่ยนผ่านอำนาจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

Aamir, A. (2019). The Balochistan Insurgency and the Threat to Chinese Interests in Pakistan. *China Brief, 19*(4), 1-22.

Abit, M., & Ashfaq, A. (2015). CPEC: Challenges and Opportunities for Pakistan. *Pakistan Vision, 16*(2), 142-169.

Ahmed, Z. H., & Samar F. (2015). CPEC 2015: A Review of Proposed Opportunities and Significance. Butt, In Butt, K. M., & Siddiqi, M. U. A. (Eds.). *CPEC* (pp. 127-157). Lahore: Government College University.

Ali, A. (2015). CPEC: Prospects and Challenges for Regional Integration. *International Journal of Social Sciences and Humanity Studies, 7*(1), 1-15.

Arshad, M. U., & Dong, Z. H. (2016). China Pakistan Economic Corridor: A Spatial Analysis on the Security Risk of CPEC. *International Journal for Innovative Research in Multidisciplinary Field, 2*(9), 100-103.

Ayoob, M. (1995). *The Third World Security Predicament: State Making, Regional Conflict, and the International System*. Colorado: Lynne Rienner Publishers.

Blanchard, J.-M. F. (Ed.). (2018). *China's Maritime Silk Road Initiative and South Asia*. Singapore: Palgrave Macmillan.

Boyce, T. (2017). *The China-Pakistan Economic Corridor: Trade Security and Regional Implications*. Retrieved February 11, 2018, from https://prod-ng.sandia.gov/techlib-noauth/access-control.cgi/2017/170207.pdf

Brewster, D. (2018). The MSRI and the Evolving Naval Balance in the Indian Ocean. In Blanchard, J.-M. F. (Ed.). *China's Maritime Silk Road Initiative and South Asia: A Political Economic Analysis of Its Purposes, Perils, and Promise* (pp. 55-79). Singapore: Palgrave Macmillan.

Butt, K. M., & Butt, A. A. (2015). Impact of CPEC on Regional and Extra-Regional Actors. *Journal of Political Science,* (33), 23-44.

Deepak, B. R. (Ed.). (2018). *China's Global Rebalancing and the New Silk Road*. Singapore: Springer.

Devasher, T. (2019). *Pakistan: The Balochistan Conundrum*. Uttar Pradesh: HarperCollins.

Dunya News. (2016). *RAW, NDS Can Sabotage CPEC: Interior Ministry*. Retrieved December 14, 2019, from http://dunyanews.tv/en/Pakistan/344605-RAW-NDS-can-sabotage-CPEC-Interior-Ministry

Hameed, M. (2018). *The Politics of the China-Pakistan Economic Corridor*. Retrieved September 18, 2019, from https://www.researchgate.net/publication/325577623_The_politics_of_the_China-Pakistan_economic_corridor

Insha, I. (2015). China-Pakistan Economic Corridor: Changing Scenario of Socio-Economic and Human Development. In Butt, K. M., & Siddiqi, M. U. A. (Eds). *CPEC*. (pp. 145-150). Lahore: Government College University.

Institute For Economics and Peace. (2016). *Global Peace Index*. Retrieved August 18, 2016, from http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/06/GPI17-Report.pdf

_____. (2017). Global Terrorism Index. Retrieved August 18, 2019, from http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2016/11/Global-Terrorism-Index-2016.2.pdf

International Crisis Group. (2018). *China-Pakistan Economic Corridor: Opportunities and Risks*. Retrieved August 16, 2019, from https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/297-china-pakistan-economic-corridor-opportunities-and-risks_0.pdf

Jacob, J. T. (2018). The China-Pakistan Economic Corridor and the China-India-Pakistan Triangle. In Blanchard, J.-M. F. (Ed.). *China's Maritime Silk Road Initiative and South Asia: A Political Economic Analysis of Its Purposes, Perils, and Promise*. (pp. 105-136). Singapore: Palgrave Macmillan.

Job, B. L. (1992). *The Insecurity Dilemma: National Security of Third World States*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Kay, C. (2018). *Karachi Murder Raises Red Flag on China's $50 Billion Projects. Blommberg*. Retrieved May 7, 2019, from https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-02-12/karachi-murder-raises-red-flag-on-china-s-50-billion-projects

Kelemen, B. (2018). *China's Twofold Cpec Strategy in Pakistan: Present Security Challenges and Future Prospects*. Retrieved August 7, 2019, from http://www.asian.sk/wp-content/uploads/2018/09/China-Pakistan_Kelemen_fin.pdf

Lai, D. (2011). *The United States and China in Power Transition*. Pennsylvania: Strategic Studies Institute.

Lange, M. (2010). State Formation, Consolidation, and the Security Challenge: Exploring the Causes of State Incapacity in South Asia. In Paul, T. V. (Ed.). *South Asia's Weak States: Understanding the Regional Insecurity Predicament* (pp. 51-72). California: Stanford University Press.

Latif, A. (2017). *10 workers linked to Chinese Project Killed in Pakistan.* Retrieved August 12, 2019, from https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/10-workers-linked-to-chinese-project-killed-in-pakistan/817575

Mahsood, A., & Miankhel, A. K. (2013). Baluchistan Insurgency: Dynamics and Implications. *Global Advanced Research Journal of Social Science, 2*(3), 51-57.

Malik, A. (2016). Pakistan. In Devotta, N. (Ed.). *An Introduction to South Asian Politics* (pp. 32-57). New York: Routledge.

Malik, A. R. (2018). The China-Pakistan Economic Corridor (CPEC): A Game Changer for Pakistan's Economy. In B.R. Deepak. (Ed). *China's Global Rebalancing and the New Silk Road*. (pp. 69-83). Singapore: Springer.

Ministry of Planning Development & Reform. (2019). *Cpec Projects. Ministry of Planning*. Retrieved July 2, 2019, from http://cpec.gov.pk/

Murphy, E. (2013). *The Making of Terrorism in Pakistan: Historical and Social Roots of Extremism*. New York: Routledge.

Notezai, M. A. (2018). *Why Balochs Are Targeting China*. Retrieved August 27, 2019, from https://thediplomat.com/2018/11/why-balochs-are-targeting-china/

Pakistan-China Institute. (2018a). *Gwadar*. Retrieved June 25, 2018, from http://www.cpecinfo.com/gwadar-port-city

_____. (2018b). *Energy*. Retrieved June 25, 2018, from http://www.cpecinfo.com/energy-generation

Pakistan Today. (2016). *Pakistan Ranked 5th Best Performing Stock Market in 2016*. Retrieved July 29, 2019, from https://www.pakistantoday.com.pk/2016/12/31/pakistan-ranked-5th-best-performing-stock-market-in-2016/

Paul, T. V. (Ed.). (2010). *South Asia's Weak States: Understanding the Regional Insecurity Predicament*. California: Stanford University Press.

Rafi, A., Khan, F., & Aslam, S. (2016). *CPEC: Pakistan's Way to Success. The Islamabad Institute of Conflict Resolution (IICR).* Retrieved March 2, 2018, from www.academia.edu/30709305/CPEC_Pakistans_Way_to_Success

Rajpar, M. (2017). *CPEC Concerns*. Retrieved December 15, 2019, from https://www.thenews.com.pk/print/258677-cpec-concerns

Ramachandran, S. (2015). China-Pakistan Economic Corridor: Road to Riches?. *China Brief, 15*(15), 1-3.

Ramachandran, S. (2019). *Protecting BRI: China's Foreign Security Concerns*. Retrieved August 26, 2019, from https://www.cacianalyst.org/publications/analytical-articles/item/13560-protecting-bri-chinas-foreign-security-concerns.html

Reuters. (2016). *Pakistani Rebel Chief Allah Nazar Baloch Says Would Welcome Help from Arch-Rival India*. Retrieved April 13, 2017, from http://www.financialexpress.com/india-news/pakistani-rebel-chief-allah-nazar-baloch-says-would-welcome-help-from-arch-rival-india/396649/

Sahai, D. (2018). China's Terror Dilemma in CPEC: A Xinjiang Strategy? *Observer Research Foundation (ORF), January*(225), 1-15.

Sajid, S. (2016). *Military Demands Independent Body to Regulate CPEC Affairs*. Retrieved December 14, 2019, https://dailytimes.com.pk/84209/military-demands-independent-body-to-regulate-cpec-affairs/

Samad, Y. (2016). Understanding the Insurgency in Balochistan. In Long, R. D. Samad, Y., Singh, G., & Talbot I. (Eds). *State and Nation-Building in Pakistan*. (pp. 118-145). New York: Routledge.

Sial, S. (2015). *The China-Pakistan Economic Corridor: An Assessment of Potential Threats and Constraints*. Retrieved August 28, 2018, from http://pakistanhouse.net/wp-content/uploads/2016/11/cpec.pdf

Sial, S., & Muhammad, P. (2015). *Silk Route Monitor: A Review of Developments on China-Pakistan Economic Corridor*. Retrieved September 4, 2019, from https://www.pakpips.com/web/wp-content/uploads/2017/11/SSial-PMuhammad-CPEC.pdf

Singh, M. P. (2016). *Baloch Rebels Attack Dudher Project Site, 2 Chinese Engineers Killed, Many Hurt*. Retrieved April 13, 2018, from http://indiatoday.intoday.in/story/baloch-rebels-attack-kills-two-engineers/1/775273.html

Small, A. (2015). *The China-Pakistan Axis: Asia's New Geopolitics*. New York: Oxford University Press.

Strain, P. (2017). *China’s Plan to Rule the Sea Hit Trouble in Pakistan*. Retrieved January 2, 2020, from https://www.politico.eu/article/china-plans-to-rule-seas-hit-trouble-in-pakistan-balochistan/

The Asia Foundation. (2017). *Pakistan*. Retrieved September 10, 2019, from https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/10/Pakistan-StateofConflictandViolence.pdf

The Nation. (2016). *The CPEC 'Game-Changer' for Pakistan, 'Fate-Changer' for Region: Pm*. Retrieved April 10, 2017, from http://nation.com.pk/national/29-Aug-2016/cpec-game-changer-for-pakistan-fate-changer-for-region-pm

Umar, Z., Taj, S., & Adnan, S. (2017). CPEC: Security Threats and Measures. *The Dialogue, 14*(1), 17-28.

Underhill, N. (2014). *Countering Global Terrorism and Insurgency: Calculating the Risk of State Failure in Afghanistan, Pakistan, and Iraq*. London: Palgrave Macmillan.

Wolf, S. O. (2018). China-Pakistan Economic Corridor (CPEC): Regional Cooperation in the Wider South Asian Region. In B.R. Deepak. (Ed). *China's Global Rebalancing and the New Silk Road.* (pp. 85-100). Singapore: Springer.

World Bank. (2015). *GDP*. Retrieved July 28, 2019, from https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=PK

_____. (2017). *GDP*. Retrieved July 28, 2019, from https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=PK

_____. (2019a). *Employment to Population Ratio*. Retrieved September 3, 2019, from https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.ZS?locations=PK

_____. (2019b). *Total Reserves*. Retrieved July 29, 2019, from https://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD?locations=PK&view=chart

_____. (2019c). *Unemployment*. Retrieved September 3, 2019, from https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=PK

Wynbrandt, J. (2009). *A Brief History of Pakistan*. New York: Facts on File.

Xie, X., Li, J., & Ma, C. (2015). Research on Employment Opportunities under the Framework of China Pakistan Economic Corridor. In Butt, K. M., & Siddiqi, M. U. A. (Eds). *CPEC.* (pp. 108-113). Lahore: Government College University.

Yiğit, D. (2019). Baloch Nationalism and the China-Pakistan Economic Corridor. *Journal of Political and International Studies, 5*(1), 11-24.

Ziring, L. (2010). Weak State, Failed State, Garrison State: The Pakistan Saga. In Paul, T.V. (Ed.). *South Asia's Weak States: Understanding the Regional Insecurity Predicament* (pp. 170-194). California: Stanford University Press.